Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1995 йил 2 март, пайшанба • № 18 (10.694) • Эркин нархда сотилади

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИМИЗ АНИҚ

РЕФЕРЕНДУМДА ҚАТНАШИШ — БУРЧИМИЗ!

БЕКОБОД ЦЕМЕНТ КОМБИНАТИ МЕҲНАТКАШЛАРИ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИДА ШУНДАЙ ҚАРОРГА КЕЛИНДИ

РЕСПУБЛИКА Олий Мажлисининг бўлиб ўтган биринчи сессияси ва унда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» мавзуидаги маърузаси вилоят меҳнат жамоаларида катта қизиқиш уйғотди.

Мустақиллик йилларида эришилган иқтисодий самаралар таҳлили, демократик жамият қуриш йўл-йўриқлари, иқтисодий муносабатларни янада демократиялаш, ислоҳотларни чуқурлаштириш, бозор муносабатларини ривожлантириб бориш масалалари маърузада батафсил ўз ифодасини топди ва улар цементчилар йиғилишида қизғин муҳокама қилинди.

Йиғилишда сўзга чиққан корхона ХДП бошланғич ташкилотининг котиби Ғ. Миркомилов, қолиплаш цехи машинисти Л. Беляева, ҳайдовчи А. Чумаев, куйдириш цехи устаси З. Турсунов, режалаштириш бўлими бошлиғи Н. Гришаева, машинист ёрдамчиси Р. Ҳайдаров, чилангарлар бригадаси бошлиғи Э. Эрматовлар Олий Мажлис сессиясининг якунларини муҳокама этар эканлар, янги Парламентнинг юқори малакага эга эканлигини, депутатлар ўз эътиборларини долзарб масалаларга қаратганликларини, мамлакатимиз ижтимоий- сиёсий ва иқтисодий тараққиётига доир муаммолар ҳақида ҳар томонлама фикр юритганликларини таъкидладилар.

Шунингдек, улар маърузада маънавиятни ривожлантиришга, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга катта эътибор берилганлигини қайд қилдилар.

Цементчилар жамоаси йиғилиши Ислом Каримовнинг сессиядаги маърузасидан ўрин олган қоидалар ва далилларни, шунингдек, Президент ваколатини 2000 йилгача узайтириш ҳақидаги Олий Мажлис қарорини якдиллик билан маъқулладилар.

Комбинат меҳнаткашлари ўз шаҳарлари аҳолисини бўлажак референдумда фаоллик билан иштирок қилишга даъват этдилар.

***

Шунингдек, бундай йиғилиш Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ҳам бўлиб ўтди. Унда республикамиз Президентининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги маърузаси муҳокама этилди. Маъруза юзасидан сўзга чиққанлар бу дастурда мустақиллик йиллари мобайнида амалга оширилган ишларга муносиб баҳо бериш билан бирга, истиқболдаги режалар ҳақида ҳам батафсил фикр юритилганлигини таъкидладилар.

Йиғилиш қатнашчилари республика Парламентининг Президент ваколатини 2000 йилгача узайтириш ҳақидаги қарорини бир овоздан маъқулладилар.

Сўз сессия қатнашчиларига

МАСЪУЛИЯТНИ ЗИММАГА ОЛИШ ПАЙТИ КЕЛДИ

Куни кеча бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессияси иштирокчиси сифатида Ватанимиз тараққиёти, халқимиз ҳаётида муҳим ўрин тутувчи ушбу анжуман кўтаринки руҳда ўтганлигини алоҳида таъкидламоқчиман.

Ундаги юртбошимиз Ислом Каримов маърузаси ҳар биримиз учун зарур дастуриламал бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз. Маърузада мустақилликка эришганимиздан буён ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишлар батафсил таҳлил этилиши билан бирга, Ўзбекистонимизни янада буюк ва қудратли давлатлар қаторига қўшиш йўлида бажарилиши лозим бўлган долзарб вазифалар аниқ, равшан баён қилинди. Жумладан, маърузада алоҳида таъкидланганидек, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда «Бугунги энг муҳим ҳал қилувчи масала — кичик ва ўрта корхоналарни ривожлантириш, уларга кенг имконият ва имтиёзлар ташкил қилиб беришдир».

Бу борада бизнинг туманимизда ҳам бир қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда, дейиш мумкин. Жумладан, шу кунларда Заркент қишлоғида ғишт заводи, «Коммуна» қишлоғида консерва цехи, ун заводини бу йил ишга тушириш режамиз бор. Қорақалпоқ қишлоғида бунёд этилаётган Америка билан биргаликдаги қўшма корхона эса Паркент узумини экспорт қилиш билан бирга кўплаб янги иш жойлари очади. Шунингдек, Паркент шаҳрида Тошкентдаги «Ғаффор» гилам тўқиш фабрикасининг филиали кенгайтирилади, бир сменада 20 тонна ун тайёрлаб бериш қувватига эга бўлган тегирмон, терини қайта ишловчи қўшма корхоналар ҳам ишга туширилади Умуман ҳар бир хўжаликда энг камида икки-учтадан кичик корхоналар бўлишига эришиш ниятидамиз. Бу режаларни амалга ошириб яқин келажакда яна 2 минг кишини иш билан таъминлаймиз. Албатта, бундай хайрли ишлар қишлоқлардаги энг катта муаммо — ишсизликни бартараф этиш билан бирга ички бозорни зарур маҳсулотлар билан тўлдиришда ҳам катта ўрин тутиши шубҳасиздир.

Раҳбар бўлганлигим учун ҳам Президентимизнинг «Токи ҳар бир раҳбар жамиятимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар учун масъул эканлигини теран ҳис этсин»,— деган сўзларини тўғри қабул қилдим. Бу маъруза ҳар биримиздан ўз фаолиятимизни чуқур таҳлил этиб, хулоса чиқариб олишга ундамоқда. Чунки жойларда ислоҳотларни амалга оширишда белгиланган тадбирларнинг ижросини таъминлашда ишбилармонлик, тадбиркорликни ривожлантиришда раҳбарнинг роли катта. Биз бугун ўзимизга берилган ваколатлардан тўғри фойдалансак, масъулиятни бўйнимизга олсак мақсадга тезроқ эришамиз.

Туроп ХОЛТОЕВ,
Паркент тумани ҳокими,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

Мен фикр билдираман

БУНДАЙ ЭЪТИБОР УЧУН РАҲМАТ

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ Республикамиз Олий Мажлисининг сессиясидаги маърузасини диққат билан ўқиб чиқдим. У менда катта таассурот қолдирди. Бу ҳақда тўлқинланиб газетага ёзаётганлигимнинг боиси бор. Анчадан буён бунақа кенг қамровли, даврга, янги мустақил жамиятимизга муфассал тавсиф берилган, шу кунгача республикамизда бажарилган ишлар, амалга оширилиши керак бўлган вазифалар мукаммал, аниқ ва лўнда баён этилган маърузага дуч келмаган эдим. Уни бундан буёнги турмуш тарзимизни йўлга қўйиш, давлатимизни ривожлантиришнинг йўналишлари ифода этилган дастур деб бемалол айтиш мумкин.

Маърузада бир қатор муҳим вазифалар тизимида «...маънавий жиҳатдан мукаммал ривожланган инсонни тарбиялаш, таълим ва маорифни юксалтириш, миллий уйғониш ғоясини рўёбга чиқарадиган янги авлодни вояга етказиш давлатимизнинг энг муҳим вазифаларидан бири» бўлиб қолиши алоҳида таъкидланган.

Шу муносабат билан ҳозирги шароитларда ўз ишини ниҳоятда секинлик билан қайта қураётган бу соҳа кишилари фаолиятларига танқидий ёндошиб, ишда бурилиш ясашлари, таълим-тарбияни давр талабига мос равишда ташкил этишлари зарурлиги алоҳида қайд қилинган.

Дарҳақиқат, сўнгги йилларда мактаблар, ўрта махсус ўқув юртлари ва бошқа ўқув муассасаларида таълим-тарбия ишлари бўшашиб кетганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Мактабларда дарсликлар етишмайди. Кўпгина билим даргоҳларида ўқитувчи кадрлар танқислиги мавжуд. «Мактаб — оила — маҳалла» ҳамкорлигида ишлашдек бир вақтлари яхши самара берган услубларга эътибор сусайди. Шуларни ўз вақтида англаб, Президентимизнинг мактабга, халқ таълимига бунчалик эътибор бериши мени оддий муаллима сифатида ҳаяжонга солди.

Маърузада таълим-тарбияни юқори поғонага кўтариш учун имконият йўллари кенг очиб берилган. Бугун ёшларни ҳаромдан хазар қилиш, нопокликка, адолатсизликка муросасизлик руҳида тарбиялашга, қолаверса, ҳалқ таълимини такомиллаштириш, уни бугунги кун талабига кўтаришда бу ўгитлар буюк аҳамият касб этиши ҳамиша диққат-марказимизда бўлиши керак.

Марғуба БОРИСОВА,
пенсионер ўқитувчи,
Тошкент шаҳри.

Наврўз ГА БАҒИШЛАБ

Республика маданият ишлари вазирлиги ва театр арбоблари уюшмаси биргаликда ўтказаётган «Наврўз арафасида» театр фестивалининг биринчи босқичи тугади. Унда пойтахтдаги ўнта театр жамоаси қатнашди. Томошагоҳлар ўн кун давомида мухлислар ҳамда вилоят театрларидан таклиф этилган санъаткорлар билан гавжум бўлди. Нуфузли кўрик комиссияси ҳар бир асарни синчковлик билан таҳлил қилиб борди.

Мухлислар фестивал давомида бир қанча янги асарлар, жумладан, Ҳамза номидаги ўзбек академик драма театрининг «Меҳробдан чаён», Муқумий номидаги театрнинг «Севги нидоси», Йўлдош Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрининг «От кишнаган оқшом» каби спектаклларини кўришга муяссар бўлдилар. «Кечки қўнғироқ», «Тўйлар муборак», «Ноёб нусха» спектакллари танловдан ташқари намойиш этилди.

— Бу галги анжуман айрим хусусиятлари билан фарқ қилади, — дейди театр арбоблари уюшмасининг котиби, санъатшунослик номзоди Тоҳир Йўлдошев. — Фестивалда қайси жанрдаги асар билан қатнашиш театр ихтиёрида бўлди. Қолаверса, кўрик комиссиясининг, тавсия этилган спектаклларга баҳо берибгина қолмасдан, жамоаларга ижодий кўмаклашиши кўзда тутилди. М. Горький, Й. Охунбобоев номидаги театрларда шунингдек, Маннон Уйғур номидаги санъат институти ўқитувчи ва талабалари билан ўтказилган ижодий учрашувлар фестивал иштирокчилари учун ниҳоятда фойдали бўлди.

Анжуманнинг иккинчи босқичи 6 мартда вилоят театрлари кўриги билан бошланади. Иккала босқич бўйича ғолиблар аниқланиб, мукофотлар Наврўз байрами арафасида топширилади.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

ҚЎШ БАЙРАМ ШАРАФИГА

Яқинлашиб келаётган Наврўз байрами ва Буюк ғалабанинг 50 йиллиги шарафига Тошкентда ободонлаштириш ишлари қизғин тус олди. Жумладан, Мустақиллик майдонини, Ўзбекистон миллий боғи ва бошқа хиёбонларда катта таъмирлаш ишлари амалга оширилмоқда.

Пойтахтнинг Абай ва Ўзбекистон кўчалари кесишган жойда эса янги боғ бунёд этилаётир.

Шунингдек, шаҳарда шонли саналарни муносиб кутиб олиш мақсадида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва озодалик ойлиги ўтказилади. Кўча ва хиёбонларга қарийб 50 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, 130 минг туп терак ҳамда 100 минг тупдан зиёд турли гуллар экилади.

(Ўза мухбири).

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМИЗ

Газетада Республика Президентининг ваколатлари муддатини узайтириш масаласи бўйича 1995 йил 26 март, якшанба куни республикамизнинг референдумини ўтказиш тўғрисидаги ахборотни ўқиб беҳад хурсанд бўлдик. Юртбошимиз бу лавозимга сайлангандан буён мустақил мамлакатимизда катта ўзгаришлар рўй берди. Хусусан, истиқлолга эришилгандан кейин халқ манфаатини кўзлаган қатор қонун ва қарорлар, бутун мазмуни инсонларга ғамхўрлик билан йўғрилган Конституциямиз қабул қилинди. Ўз валютамизга эга бўлдик. Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўлини белгилаб берган беш тамойил ишлаб чиқилди. Хорижий мамлакатларга кенг йўл очилиб, жаҳоннинг 130 дан зиёд давлатлари республикамизни тан олганлиги, юртимизда уларнинг ўнлаб ваколат хоналари очилганлиги тарихимиздаги унутилмас воқеалардан биридир.

Президентимизнинг бозор иқтисодиёти муносабати билан ислоҳотларни тобора чуқурлаштириш, саноат, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, тадбиркорликка кенг йўл очиш, аҳолини мунтазам ижтимоий ҳимоялаб бориш, чет эл сармояларини республикамизга жалб этиш, қўшма, кичик корхоналарни кўпайтириш, янги-янги иш жойлари ташкил этиш, маданий меросимизга ҳурмат билан қараб, миллий қадриятларимизни тиклаш борасидаги саъй—ҳаракатлари яхши самаралар берганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Юртбошимиз фаолиятида яна энг муҳим жиҳатлардан бири минтақамизда тинчлик, хотиржамлик, осойишталикни таъминлаш борасидаги интилишларида кўзга яққол ташланади. Унинг биргина Тожикистондаги можаролар масаласида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қилган мурожаатлари ва бу ташкилот раҳбарларининг Президентимиз мактубларига эътиборлари Ўзбекистоннинг жаҳон мамлакатлари орасидаги нуфузи баланд эканлигини кўрсатувчи яна бир далилдир.

Республикамиз Олий Мажлисининг шу йил 23—24 февраль кунлари бўлиб ўтган сессиясида мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларнинг биринчи босқичи ниҳоясига етганлиги, иккинчи босқичга ўтганлигимиз қайд қилинди. Президентимиз сессиядаги маърузасида республика аҳли олдида турган ҳаётбахш, улкан вазифаларни изоҳлаб берди. Уларни амалга ошириш йўлларини кўрсатди. Истиқболи ёрқин бу режаларнинг тагида демократик давлат қуриш, халқ фаровонлигини, инсон қадр-қимматини янада ошириш, маънавиятимизни юксалтириш билан боғлиқ аниқ мақсадлар мужассам топган. Бундай беқиёс ва кенг кўламли дастурни рўёбга чиқаришда халққа раҳнамолик қилиш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Бу режаларни амалга оширишда элим деб, юртим деб фидойилик билан ишлаётган инсонгина қодир деб ўйлаймиз. Шу муносабат билан Президентимиз ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтиришга розилик сўраб ўтказилаётган референдумни биз тўла қўллаб-қувватлаймиз.

Эркин КОМИЛОВ,
Халқ маорифи аълочиси,
Тоштемир ЙЎЛДОШЕВ,
«Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалиги фермери,
Тошкент тумани.

СУРАТДА: Тошкент вилояти «Турон» илмий-универсал кутубхонаси ходимлари ва китобхонлар биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессияси материалларини ўрганишмоқда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

ТЕХНИКАГА СУЯНГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Тошкент «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси кенгашининг бирлашма, таъмирлаш корхоналари ва бошқа ташкилотлар раҳбарлари иштирокида кенгайтирилган йиғилиши бўлди. Унда қўмитанинг ўтган йилги иш якунлари ҳамда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш юзасидан корхона ва ташкилотлар олдида турган вазифалар муҳокама этилди. Бу ҳақда қўмита раиси Т. Жабборов маъруза қилди.

Мустақил республикамиз агросаноат мажмуини замон талаблари даражасида юксалтиришда давлат ширкат қўмитаси соҳанинг асосий тармоғи сифатида фаолият кўрсатмоқда. Бозор иқтисодиётига ўтиш даври мураккабликларига қарамай қўмита инженер-техник ходимларининг тадбиркорлиги туфайли деҳқон (фермер) хўжаликлари, чорвадор ҳамда боғбонларга энг зарур техника воситалари ва эҳтиёт қисмлар етказиб берилмоқда, ўтган йили тармоқ бўйича қарийб 600 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ҳамда сервиз хизмати кўрсатилди. Деҳқонлар қўмита корхоналаридан 15 мингдан ортиқ турли русумдаги ер ҳайдаш тракторлари, деярли шунча миқдордаги пахта териш машиналари ҳамда 2 мингга яқин дон ва озуқа комбайнлари олди.

Жаҳон агросаноат мажмуи ютуқларини республикамиз иқлим шароитларига мослаб фойдаланиш қишлоқ хўжалигидаги иқтисодий ислоҳотлар самарадорлигини янада оширади.

Анжуманда ўтган йили ишда йўл қўйилган камчиликларни такрорламаслик, қишлоқ хўжалик техникасини экин мавсумига тахт қилиб қўйиш борасида амалий тадбирлар белгиланди.

П. Нишонов,
ЎзА мухбири.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН МАЪҚУЛЛАНДИ

Тошкент Давлат аграр университетида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессияси материалларини муҳокама этишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда олий ўқув юрти ректори, академик Э. Шайхов Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги «Ўзбекистоннинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» мавзуидаги маърузаси юзасидан университет ўқитувчилари, олимлари ва талабалари олдида турган вазифалар» тўғрисида нутқ сўзлади.

Сўнгги йиллар мобайнида бу олий даргоҳда халқ хўжалигининг турли соҳалари бўйича малакали мутахассислар тайёрлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Айни пайтда Президентимиз маърузасида таъкидланганидек, бундан буён илмий-техник тараққиётнинг устивор йўналишларини такомиллаштириб бориш университет илмий жамоасининг диққат марказида бўлади. Замонавий юксак технологияларда ишлай оладиган, бозор қонуниятларига мос янгича фикрлай биладиган мутахассислар тайёрлаш мақсадида «мактаб-ўрта-олий таълим-илмий-тадқиқот институтлари» шаклидаги илмий маърифий комплексларни вужудга келтиришга бу олий ўқув юртининг ҳам муносиб улуши қўшилади.

Йиғилишда маъруза юзасидан сўзга чиққан Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг мухбир аъзоси, профессор Б. Абдалимов, университет аспиранти М. Толипов, талабалар Д. Ҳусанова, О. Юн ва бошқалар маърузада олий таълимни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилганлигини таъкидладилар.

Шунингдек, йиғилишда республика Президенти ваколатини 2000 йилгача узайтириш бўйича умумхалқ референдуми ўтказиш ҳақидаги Парламентимиз қарори якдиллик билан маъқулланди.

Йиғилиш иштирокчилари республикамиздаги барча олий ўқув юрти талабаларига қарата мурожаат қабул қилдилар.

ЗАНГИОТА ХАБАРЛАРИ

АРИҚ — ЗОВУРЛАР ТОЗАЛАНМОҚДА

СУВ хўжалиги бошқармаси баҳорги экиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрди. Жойларда мавжуд техника воситалари ва қўл кучи билан хўжаликлараро ариқлар, каналлар ва зовурлар пешма-пеш чиқиндилардан тозаланмоқда. Айниқса, «Оқмулла», «Эмади-1», Қорайўл каналларида олиб борилаётган ишлар самарали бўлмоқда. Бу юмушларни адо этишда Далабой Низомов, Абдуҳалим Абдуалиев, Шакар Мажидов каби тажрибали экскаваторчилар унумли меҳнат қилмоқдалар. «Ўзбекистон», «Назарбек», «Зангиота» жамоа хўжаликлари миришкор деҳқонлари эса сув йўлларини тозалаб бўлиб, экин-тикин ишларига киришиб кетдилар.

СУТ КЎПАЙДИ

«ЎЗБЕКИСТОН» жамоа хўжалиги фермасида ҳар бош сигирдан кунига 9-10 килограммга етказиб серқаймоқ сут соғиб олинмоқда. Илғор сут соғувчилардан Инобат Пиримова, Моҳира Содиқовалар ўз боқувчиларидаги сигирларни яхши парвариш қилиб, юқори маҳсулдорликка эришмоқдалар. Йиллик кўрсаткични сигир бошига 3500—4000 литрга олиб чиқиш учун шу кунларда замин яратмоқдалар.

Х. ШАРИПОВ.

СЕССИЯ ЯКУНЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

25 ФЕВРАЛЬ куни Тошкент туманида Ўзбекистон Олий Мажлисининг биринчи сессияси якунларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Туман хотин-қизлар қўмитаси, «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси туман бўлими ва «Маҳалла» жамғармаси туман бўлими ташаббуси билан ўтказилган қўшма кенгашга хўжаликлар раҳбарлари, хотин-қизлар кенгашларининг раислари, маҳаллалар оқсоқоллари ва бошқа фаоллар ҳам таклиф этилди.

Қўшма кенгашни очган туман ҳокимининг муовини А. Тожибоев куни кеча ўз ишини якунлаган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида республикамиз Президенти И. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» ҳақида қилган маърузаси, сессия қарорлари ҳамда улардан келиб чиқувчи келгусидаги долзарб вазифалар тўғрисида тўхталди.

Сўзга чиққан нотиқлар — республика Хотин-қизлар қўмитасининг раиси, Олий Мажлис депутати Д. Ғуломова, республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси, Олий Мажлис депутати Ш. Темуровлар сессиядан олган ўз таассуротлари, унинг аҳамияти, Президентимизнинг дастурий маърузасида олға сурилган улкан вазифалар, Олий Мажлиснинг Президентлик ваколатлари муддатини узайтириш юзасидан шу йил 26 март куни умумхалқ референдуми ўтказиш ҳақидаги қарорнинг жуда катта аҳамиятга молик эканлиги ҳақида гапирдилар.

Келес шаҳар ҳокимлигига қарашли «Қирқариқ» маҳалла қўмитасининг оқсоқоли Д. Баҳромов, «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси туман таянч бўлими бошқаруви директори А. Ҳакимова ва туман «Маҳалла» жамғармаси бўлими бошқаруви раиси Э. Ғуломовлар аёллар ва болаларни эъзозлаш, одамларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларда юртга, Ватанга муҳаббат, инсонпарварлик туйғуларини шакллантириш, қадимий урф-одатлар, қадриятлар ва ноёб ахлоқий фазилатларимизни асраб-авайлаш, фарзандларимизни она юртимизнинг муносиб ўғил-қизлари этиб тарбиялаш ҳозирги кунда маънавий соҳада ишларимизнинг туб моҳиятини ташкил этажаклигини таъкидладилар.

Қўшма кенгаш қатнашчилари Олий Мажлиснинг референдум ўтказиш ҳақидаги қарорини қизғин маъқулладилар ва ҳаммани 26 март куни Президентлик ваколатлари муддатининг узайтирилишини якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, овоз беришга чақирдилар.

Кенгаш охирида республика аҳолисига қарата мурожаатнома қабул қилинди.

ТОШКЕНТ ТУМАНИ ФУҚАРОЛАРИНИНГ «МАҲАЛЛА ХАЛҚ ҚАДРИЯТЛАРИНИНГ КЎЗГУСИДИР» ҚЎШМА АНЖУМАНИДА РЕСПУБЛИКА АҲОЛИСИГА ҚАРАТА ҚАБУЛ ҚИЛГАН

МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз юртдошлар!

Мана 4 йилдирки, ҳур Ўзбекистон диёримиз тарихда биринчи бор ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўлини танлаб олиб, ҳаётимизда ғоят катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар рўй бермоқда. Айниқса, 23-24 февраль (1995 йил) кунлари бўлиб ўтган 1-чақириқ Ўзбекистон Олий Мажлисининг биринчи сессияси ва унда Президентимиз И. Каримовнинг миллий тараққиётимиз йўлидаги сермазмун дастурий маърузасида таъкидланганидек, танлаб олган йўлимиз юртимизда барқарорликни, осойишталикни, фуқаролар ўртасида тотувликни сақлаб, баракали ва самарли меҳнатга руҳлантирмоқда.

Ижтимоий муносабатларимизда янги асосларнинг яратилиши, давлат бошқарувимиз, иқтисодий қонунларимиз ўзгариб, бозор иқтисодиётига хос янги тизимларнинг барпо этилиши сиёсий мустақиллигимиз учун мустаҳкам замин бўлмоқда.

Миллий давлатчилигимиз билан бир қаторда маънавий меросимиз тарихий маданият ва тилимиз, динимиз, урф-одат ва қадриятларимизнинг ўз қаддини ростлаб олиши ҳар биримизнинг қалбимизда ватанпарварлик туйғуларини жўш урдирмоқда. Энг муҳими, Ўзбекистонимизнинг келажаги буюк эканлигига ҳар биримиз комил ишонч билан қарамоқдамиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясининг ҳаётбахш қарорларини тўла-тўкис маъқуллаймиз. Президентимиз ваколатини 2000-йилгача узайтириш тўғрисидаги қарорни қўллаб қувватлаймиз ва ҳаммани шу йил 26 март куни бўладиган умумхалқ Референдумида якдиллик билан овоз беришга чақирамиз. Ҳар биримизнинг яшаб турган маҳалламиз Ватан ичра Ватан эканлигини, маҳалла мустақил диёримизнинг бир бўлаги эканлигини, у эзгулик ва тарбия бешиги, фахримиз ва ор-номусимиз эканлигини унутмайлик. Хонадон ва кўчаларни обод этиш, ариқларни тозалаб, уларнинг четларида гунафша, ялпиз ва шифобахш ўсимликлар ўсишига, ариқларда шаффоф сувларнинг оқиб туришига эришайлик. Терак ва мевали дарахтлар экайлик, донишмандлар «Бир туп тут эксанг, юз йил маржон терасан», деганларидек шифобахш балх тутлари, ёнғоқ ва ўрикларни кўплаб экайлик. Оммавий ҳашар, соғлом авлод учун курашиш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, меҳр-оқибат, саховат, ўзаро ҳурмат, ижтимоий муҳофазага муҳтож фуқароларга ғамхўрлик қилиш ҳар биримизнинг муқаддас дастуримиз бўлсин.

Оилалардаги аҳиллик, иноқлик, ширин турмуш, ўғил-қизларни буюк келажагимиз учун муносиб этиб, уларни ақлан, жисмонан ва ахлоқан соғлом ватанпарвар этиб тарбиялаш, жиноятчиликнинг олдини олиш, миллатлараро дўстлик ва қардошлик, миллий анъана ва урф-одатларимизга садоқатли бўлиш, маърифат ва маънавият чашмаларидан доимий баҳраманд бўлиш, тўй ва маъракаларимизни намунали, ихчам ва исрофгарчиликсиз ўтказиш, ичкиликбозликка йўл қўймаслик ҳар бир маҳалламизни кундалик фаолиятининг бош меъзони бўлиб қолсин. Бу соҳаларда эришган барча ютуқларимиз яқинлашиб келаётган муборак Рамазон ҳайити, 8-март, Наврўз ва Буюк ғалабанинг 50 йиллик байрамларига муносиб туҳфа бўлиб қолишига ишончимиз комилдир.

Мурожаатнома Тошкент туман маҳалла хайрия жамғармаси бошқаруви, туман хотин-қизлар Кенгаши ва туман «Соғлом авлод учун» таянч бўлимининг 1995 йил 25 февраль куни бўлиб ўтган қўшма йиғилишида қабул қилинди.

ИЙД ур-РАМАЗОН МУБОРАК!

Бисмиллоҳирроҳманирроҳийм!

Ассаломуалайкум аҳлул ислом вал жамоа!

Оллоҳ таолога ҳамду санолар бўлсинким, мана бугун табаррук моҳирамазон ойини эсон-омон ниҳоясига етказиб, Ийд ур-Рамазон айёмларига мушарраф бўлиб турибмиз. Зотан, Оллоҳ «Ассавму ли ва ана ажзи биҳи» яъни рўза мен учундир, унинг савобини эса рўза тутгувчиларга бергайман, дейди. Бас, шундай экан, рўзанинг ажрини бизларга берадиган бу савобнингададини ҳеч ким битиб адо қилолмас, унинг ҳисобини фақат Яратганнинг ўзигина билади. Зотан, чин ихлосмандлар рўзани кўз, тил, қулоқ, оёқ ва қўл билан тутадилар. Бунинг маъниси шулки, кўз номақбул ва ношаръий нарсаларга боқмайди, тил абас ва бадкас калималарни айтмайди, қулоқ бадгўй ва совуқ сўзларни эшитмайди, оёқ нодуруст жойларга бормайди, қўл ярамас ашёларни тутмайди.

Эртадан Ийд ур-Рамазон яъни Рамазон ҳайити бошланади. У уч кун давом этади. Жаҳон мусулмонларининг икки диний байрами бўлиб, бири катта ҳайит — Қурбон ҳайити (арабчасига ийд — ул-кабир ёки ийд ул-адҳо деб аталади)дир. Иккинчиси кичик ҳайит — рўза ҳайити (арабчасига ийд ус-сағир ёҳуд ийд ул-фитр)дир. Ийд ул-фитр шаввал ойининг 1-3 кунларида нишонланади.

Ийд ур-Рамазон шодлик ва хурсандчилик, шукроналик ва тавозеълик кунларидир. Фитр байрамининг биринчи кунида тонг отгандан сўнг озгина бирон-бир ширин таом еб олмоқ, ғусл қилмоқ, мисвак ила оғизни покламак, яхши ва тоза либослар киймак, хушбўй нарсалардан фойдаланмак, ҳайит намози ўқиладирган ерга пиёда бормак, бориш ва қайтиш асносида фақир ва мискинларни йўқлаб, садақа бермак бағоят матлуб ва сервасоб амаллардир.

Бугун чин арафа. Ҳар бир муслим хонадонида одатан, албатта, ош дамланади. Ноз-неъматлар бисёр бўлади. Қўни-қўшнилар бир-бирларига ош ва турфа пишириқлар чиқарадилар. Болакайлар улкан боболари ва момолари, амаки ва тоғалари, амма ва холаларидан, яқин қариндош-уруғ, ҳешу-ақраболардан хабар оладилар ва уларникига совға-саломлар элтадилар, ўз навбатида эркалик билан ҳайитлик оладилар.

Ҳақнинг ўзига ҳазор бор шукрким, мана, тўртинчи йилдирки, Оллоҳнинг кароматии, Президентимизнинг шарофати билан мустақиллигимизнинг лавҳу-латофати туфайли юртимизда ийд ур-Рамазон, ийд ул-Қурбон ўзгача шукуҳ, ўзгача мамнунлик билан байрам қилинмоқда. Фармони олий чиқарилиб, бу байрамлар дам олиш кунлари деб эълон қилинди. Жумҳуриятимиз раҳбарияти юритаётган оқилона ички ва ташқи сиёсат самараси ўлароқ мамлакатимизда тинчлик ва осойишталик, тотувлик ва иноқлик, барқарорлик ва баравжлик ҳукм сурмоқда.

Куни кеча бўлиб ўтган Ўзбекистон Олий Мажлисининг илк анжуманида ҳам юқоридаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилди. Президентимиз И. Каримов шундай дедилар: «Ислом дини — бу ота-боболаримиз дини, у биз учун ҳам иймон, ҳам ахлоқ, ҳам диёнат, ҳам маърифат эканлигини унутмайлик. У қуруқ ақидалар йиғиндиси эмас. Ана шу маърифатни кишиларимиз жон-жон деб қабул қиладилар ва яхши ўгитларга амал қиладилар. Меҳр-оқибатли, номусли, ориятли бўлишга, иззат-эҳтиром тушунчаларига риоя этишга ҳаракат қиладилар».

Ҳа, бу сўзларга тан бермай, офаринлар айтмай бўладими? Юртбошимиз ва ҳукуматимизнинг улкан саъи-ҳаракатлари боис мамлакатимиз узра равзатий нурлар ёғилмоқда, бутун халқимиз ўз она-Ватанини бой-бадавлат қилиш йўлида савобли ишларга қўл урмоқда.

Эртага нурафшон тонг отиши билан бир-биримизга «Ийд ур-Рамазон муборак», «Айёмингиз билан!», «Ҳайитингиз қутлуғ бўлсин!» деймиз ва юзма-юз келган биродаримизни бағримизга маҳкам босамиз, муқаддас байрам билан табриклаймиз. Шундай кунларга етиб келганимиз учун Оллоҳ таоло субҳонаҳуга яна бир бор ҳамду санолар айтамиз: биҳамдика, бифазлика, бикарамика, бироҳматика, ё арҳамарроҳимийн.

Ассаломуалайкум, вараҳматуллоҳу ва барокатуҳ!

ҲАЁТ ВА ГЎЗАЛЛИК РАМЗИ

Кўкаламзорлаштириш икки ойлигида фаол иштирок этайлик

Тошкент вилояти «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» республика кўрик-танловида ғолиб, деб тан олинди. Бу ҳол айни вақтда, янги-янги ютуқларга руҳлантиради. Шунинг учун ҳам биз, экологларнинг пировард мақсадимиз — вилоятимиздаги ҳар бир фуқаронинг, ҳар бир ўзбекистонликнинг сув ва ер, ўсимликлар ва ҳавонинг, жониворлар ва паррандаларнинг ҳақиқий жонкуяри, дўсти бўлиб қолишига эришишдир. Баҳор кириб келаётган ва табиат уйғонаётган ҳозирги кунларда улар ҳақида алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш лозим. Биз Тошкент вилояти аҳолисига ва ***Ўзбекистоннинг барча фуқароларига мурожаат қилишга қарор қилдик.***

Республикамиз Президенти И. А. Каримовнинг Европа ҳамжамиятининг Будапештдаги учрашувида экология аллақачонлар ҳудудий муаммо бўлиб қолмасдан, умумбашарий муаммо бўлиб қолди, деган фикрини тўла қўллаб-қувватлаймиз. Янги минг йилликнинг бошланишини қандай кутиб олиниши кўп жиҳатдан ҳар бир халқнинг ва умуман бутун жамиятнинг табиат бойликларини сақлаб қолиш ва кўпайтириш бўйича куч-ғайратларига боғлиқдир.

Ўзбекистон заминида қадим замонлардан бери ажойиб анъанага амал қилинади. Баҳорнинг бошланишида — Наврўз байрамига алоҳида тайёргарлик кўрилади, дарахтлар, буталар, гуллар экилади, ҳовлилар ҳудудлари, кўчалар саранжом-саришта қилинади, ариқлар тозаланади. Шу боис бу йилги баҳор ўзгача хусусиятга эга. Унинг ҳар бир куни бизни шонли тантаналар — Ғалабанинг 50 йиллигига яқинлаштирмоқда. Агар биз 9-Майга янги боғлар ва хиёбонлар барпо этсак, дарахтлар ва гуллар эксак, бу билан Ўзбекистон жангчиларининг урушдаги қаҳрамонликларига ва уруш орқасидаги халқнинг фидокорона меҳнатига муносиб иш қилган бўламиз.

Пойтахт вилояти экологлари Ғалабанинг 50 йиллигига республикада биринчи бўлиб — Янгийўл туманидаги «Озод» хўжалигида экологик боғ барпо этишга бел боғладилар. Зеро, бу ерда уруш ва меҳнат фронтининг кўпгина қатнашчиларининг муқаддас хоклари ётипти. Шу сабаб шаҳарнинг янги қабристони минтақасида боғ яратишга қарор қилдилар. Биз Тошкент вилояти бошқа туманлари аҳолисини ана шу олижаноб ишда фаол қатнашишга чақирамиз.

Вақт кутиб турмайди! Қалб хотираси шоширмоқда! Эртага ободонлаштириш ишларини ўз ҳовлимиз, кўчамиз, маҳалламиз, корхонамиз ҳудудидан бошлаймиз. Табиатни муҳофаза қилишда яхши натижаларга эришган ҳамда «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» республика кўрик-танловида ўз имкониятларини намойиш этган корхоналар ва ташкилотлар, шунингдек, маҳаллалар, мактаблар, оилалар ва бошқа жамоалар бу олижаноб ишда жонбозлик кўрсатадилар, деб ишонамиз.

Табиатни муҳофаза қилишдек, ҳаммамиз учун ниҳоятда зарур бўлган саховатли ишдан ҳеч ким четда қолмайди, деб ўйлаймиз. Яхшилик — ишонч тимсоли, ҳаёт рамзи эканлигини бир дақиқа ҳам эсдан чиқармайлик!

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚЎМИТАСИ «ЭКОСАН» ЖАМҒАРМАСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ БЎЛИМИ.

Вилоятимиздаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг механиги Тўхтасин Пирматовнинг техникани кўкламга шай қилишдаги хизмати катта.

СУРАТДА: Т. Пирматов иш устида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Мутахассис маслаҳати

ЭРТАГИ КАРТОШКА МЎЛ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ

Авалло ҳар бир экиш мавсуми учун навни тўғри танлаш керак. Эртаги муддатда экиш учун одатда картошканинг Беларус эртагиси, Невский, Приекул эртагиси, Адретта, Незабудка, Детскосельский, Фалянский ва бундан ташқари Голландиядан келтирилган эртаги навлардан — Агата, Алькмария, Амазона, Мусония, Карина, Рези, Романа, Фреско, Премьера каби навлар тавсия этилади.

Энди ана шу уруғларга эгасиз дейлик. Бу уруғлар экиладиган ерлар, албатта, кузда ўсимлик қолдиқларидан тозаланиб, чуқур ҳайдалиб, текисланган, белгиланган миқдордаги фосфорли ва калийли ўғитлар солиниб, гўнгланиб қўйилган бўлиши шарт. Эгат олиб қўйилган бўлса яна ҳам яхши.

Фараз қилайлик, ерингиз ҳам тайёр. Энди экиш олдидан ихтиёрингиздаги уруғларни ундириб, яровизация қилишга катта эътибор бериш талаб қилинади. Бу муҳим жараёндир ва у ҳосилдорликнинг 10-15 фоиз кўпайишини ҳамда картошканинг 15-20 кун илгари — эртароқ пишиб етилишини, айрим касалликларнинг олдини олишни таъминлайди.

Ўсув даври 100 кун ва ундан кўпроқ муддатга чўзиладиган навларни эрта баҳорда экиш мумкин эмас.

Уруғлик картошкани ундиришга қўйишдан олдин сараланган, чириган, эзилган ҳамда касалликларга чалинган туганаклари ажратиб олинган бўлиши шарт. Соғлом, тоза уруғликкина ундиришга қўйилади. Ундириш хоналари ёруғ, иссиқ ва ҳавоси тоза бўлиши лозим. Уруғлик хонанинг сатҳига, жавонларга икки-уч қатламдан оширмай ёйиб қўйилади. Ёки 20-30 килограммлик яшчикларга солиб қўйилса ҳам бўлади. Ундиришнинг биринчи ҳафтаси даврида хона ҳароратининг 20-25 даража бўлиши маъқул. Бундай ҳароратда уруғлик тезда ниш уради. Кейинги даврда эса ҳарорат 12-14 даражада сақланади.

Униб чиққан нишлар экиш давригача бир сантиметрдан ортиқ ўсиб кетмаслиги муҳимдир. Акс ҳолда экиш даврида синиб кетади.

Экишдан олдин қилинадиган муҳим ишлардан яна бири — уруғликларни катта-кичиклигига қараб саралаб, сўнгра экишдан иборат. Агар бу иш амалга оширилмаса, пала-партиш экиб ташланса, у ҳолда уруғликлар ердан бир текис униб чиқмайди, бу ҳол ўсиб ривожланишга салбий таъсир этади. Вазни анча катта бўлган уруғликларнинг туганаклари 2-3 бўлакка бўлинади.

Эртаги картошкани экиш вилоятимизда 20 февралдан бошланиб, март ойининг биринчи ярмигача давом этади.

Эртаги картошкани бедапоядан бузилган майдонларга иккинчи йили, карам, сабзи, пиёз, айниқса, полиз экинларидан бўшаган майдонларга экилса юқори ҳосил олиш таъмин этилади. Аммо помидор, картошка, бақлажон ҳамда қалампир экинларидан бўшаган майдонларга экиш мумкин эмас.

Экиш махсус мосламалар ёрдамида бажарилади, уруғлик 7-9 сантиметр чуқурликка солинади, экиш схемаси 70х30 ёки 90-25 сантиметрни ташкил этиши лозим. Экиш тугаллангач, уруғлик униб чиқиш давригача ёғингарчилик бўлса, эгат устини қатқалоқ босса, бундай майдонларни сеткали бороналар билан, албатта, бир-икки марта юмшатиш талаб этилади.

Бегона ўтларни майса униб чиққан даврида йўқотган маъқул. Ўсув даврида ўсимликларни суғориш сони ва муддати нав хусусиятлари ҳамда тупроқ-иқлим шароитларига қараб белгиланади. Агар ўтлоқ-тўқай тупроқли майдонлар бўлса, 4-6 марта, бўз тупроқли майдонларда эса экинни 5-7 марта суғориш тавсия этилади. Ҳар икки суғориш ўртасида қатор оралари махсус механизмлар билан 10-12 сантиметр чуқурликда юмшатилади, ўсув даврида экин икки маротаба маданий ўғитлар билан озиқлантирилади. Биринчи озиқлантириш уруғ ердан тўлиқ униб чиққандан 10-12 кун кейин, иккинчи озиқлантириш эса ўсимлик ялписига гуллаш даврида амалга оширилади.

Ўсув даврида қатор оралари икки-уч марта юмшатилиб, бирйўла ўсимлик оралари чопиқ қилиниб, кейин суғориш эгатлари олинади.

Маълумки, эртаги картошкага колорадо қўнғизи жиддий зиён етказмоқда. Агар олимлар, мутахассислар томонидан тавсия этилган дорилар белгиланган тартибда тайёрланиб, ўз вақтида ишлатилса бу зараркунанда келтирадиган зиённи кескин камайтириши мумкин.

Картошказорларни доимо назорат қилиб боришни унутманг. Ана шунда касаллик ва зараркунандалар билан оғриган майдонларда унга қарши кураш чораларини ўз вақтида ва билиб қўллаш мумкин бўлади.

Биз тавсия этган бу маслаҳатлар, тадбирлар ўз вақтида амалга оширилса, май ойининг охири, июнь ойининг биринчи ўн кунлигида ҳосил пишиб етилади.

Ҳосил пишиб етилгач, уни йиғиб олишни ҳам кечиктирмаслик талаб этилади. Агар кечиктирилса, маълум қисми нобуд бўлиши мумкин. Бунинг устига туганакларнинг таъми ёмонлашади.

Биз ўйлаймизки, деҳқонларимиз эл-юртимизга эртаги, сифатли картошка етиштириб бериш учун куч-ғайратларини аямайдилар, тажриба ва маҳоратларини ишга соладилар.

А. БОҚИЕВ,
Сабзавот, полиз ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти директори.

Бир хўжалик хабарлари

ОРЗУСИ УШАЛГАН ФЕРМЕРЛАР

ТОШКЕНТ туманидаги Ғ. Абдуллаев номли жамоа хўжалигида барча ерлар деҳқонларга бўлиб берилиб, 50 та фермер-деҳқон хўжаликлари ташкил этилган эди. Ерга эгалик қилиш ҳуқуқини қўлга киритган миришкорлар ўтган йил ўз даласида кўтаринки руҳ билан меҳнат қилиб, яхшигина ютуқларни қўлга киритишди. Тўла моддий манфаатдорлик асосида иш юритиш ўзини оқлади.

Исмат Сайдиғаниев, Ёқуб Омонхожиев, Ҳаким Аҳмедов, Собит Алимов, Соибназар Жумабоев, Йўлдош Тожибоев сингари миришкор фермерлар экинлардан юқори ҳосил олишга эришдилар. Жумладан, ҳар гектар ердан 20 тонадан сабзи, 20 тоннадан ошириб картошка кавлаб олдилар. Бу йил ҳам самара яхши бўлади.

ҒАЛЛАЗОРЛАР МУҲОФАЗАДА

ДОН мўл ва кўп бўлса, халқимиз тўқ бўлади. Президентимизнинг ғалла етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги фармони айнан ана шу эзгу мақсадга қаратилгандир. Бултур Ғ. Абдуллаев номли жамоа хўжалиги деҳқонлари юртбошимиз даъватига жавобан 400 гектар ерга кузги буғдой экдилар.

Ҳозир хўжаликда бўлган киши кўм-кўк майса билан қопланган ғаллазорларга боқиб, завқ-шавққа тўлади. Бу бизнинг бўлғуси юксак дон хирмонимиз замини. Президентимиз фармонида таъкидланганидек, энди уни пайҳон қилишдан сақлашимиз ҳам керак. Хўжаликда ғалла ва бошқа кузги экинларни пайҳон этилишидан сақлаш учун тегишли зарур жойларда доимий постлар ташкил этилган.

Т. САФАРОВ.

БОЗОР ИҚТИСОДИ АСОСЛАРИ ЎРГАНИЛДИ

ШУ ЙИЛ 20 ФЕВРАЛДАН 25 ФЕВРАЛГАЧА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ШИРКАТЛАР УЮШМАЛАРИ ВА ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИДА АНЪАНАВИЙ ЎҚУВ-СЕМИНАРИ БЎЛИБ ЎТДИ

«Бозор иқтисодиёти асослари, иқтисодий ислоҳотларни янада чуқур ўрганиш ва бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтишни тезлаштириш» мавзусига бағишланган машғулотларда республикамиз илмий-тадқиқот институтлари, аграр университет ва бошқа илмий муассасаларнинг етакчи олимлари, мутахассислари пахтачилик, ғаллачилик, уруғчилик, мева-сабзавот ва картошкачилик, чорвачилик, экинлардан мўл ҳосил олиш, чорва маҳсулдорлигини ошириш, техника таъминоти, илғор тажрибалар ва илм-фан ечимларига, олимлар тавсиялари ҳамда илғор агротехникага кенг таяниш, ерга муносабат ва унга эгалик қилиш маҳкумини ўзгартириш ҳақида маърузалар билан чиқдилар. Бу галги ўқув-семинарда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқаришни бошқариш, ҳисоб-китобни тўғри йўлга қўйиш, солиқ тизими қоидаларига амал қилиш, вилоят қишлоқ хўжалигида йиғилиб қолган жиддий муаммоларни тезроқ бартараф этиш ва шу каби бошқа мавзуларга алоҳида ўрин берилди.

Ўқув-семинарнинг 25 февралдаги якунловчи машғулотида вилоятимиздаги хозирги аҳвол, бу йилги қишлоқ хўжалик мавсумига ҳозирлик масаласи муҳокама қилинди. Сўзга чиққан нотиқлар Президентимизнинг яқинда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сессиясида қилган маърузаси, Олий Мажлис қарорлари ва юртбошимизнинг вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқувчи долзарб вазифалар ҳақида, истиқбол режалари хусусида атрофлича тўхталдилар.

Ўқув-семинар қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг президентлик ваколатларини узайтиришга доир референдум ўтказиш ҳақидаги қарорини қизғин қўллаб-қувватлаб, йиғилганларни 26 март куни ўтказиладиган умумхалқ сўровида фаол қатнашишга чақирдилар.

Йиғилиш сўнггида вилоят қишлоқ хўжалиги ходимларига қарата мурожаатнома қабул қилинди.

ДЕҲҚОН ҲАЗИНАСИ — ЕР

ВИЛОЯТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ, ФЕРМЕР ВА ДЕҲҚОН ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ТАДБИРКОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАРГА

Азиз юртдошлар!

Қадрли қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари!

Республикамиз халқ хўжалигининг барча соҳаларида иқтисодий ислоҳотлар тобора чуқурлашиб бормоқда.

Тошкент вилоятида ҳам қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, соҳада ислоҳотларни чуқурлаштириш ва пировардида халқ фаровонлигини таъминлаш йўлида маълум ишлар амалга оширилди ва оширилмоқда.

Лекин шунга қарамай вилоят деҳқончилигини ривожлантиришда муҳим омиллардан тўла фойдаланилмаяпти. Жумладан, сўнгги йилларда айрим туманлардаги қишлоқ хўжалиги экинларидан олинаётган ҳосилдорлик кескин камайиб кетмоқда. Зарур агротехник тадбирлар ўз вақтида қўлланилмаяпти. Ерга, техникаларга бўлган муносабат талаб даражасида эмас. Унинг мелиоратив ҳолати йил сайин оғирлашиб бормоқда. Чорва молларининг наслини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш борасида етарли иш олиб борилмаяпти. Қишлоқ хўжалигида янгича муносабатларни шакллантиришда кўп тўсиқлар бор. Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг биринчи сессиясида республика Президенти буни алоҳида таъкидладилар ва вилоят меҳнаткашлари зиммасига катта масъулият юкладилар.

Биз қишлоқ хўжалигида йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларни эътироф этиб, уларни бартараф қилиш юзасидан 1995 йилда жуда катта ишларни амалга оширишимиз зарур, деб ҳисоблаймиз.

Энг аввало олтинга тенг ернинг қадрига етишимиз керак. Ерга, мулкка бўлган муносабатни кескин ўзгартириш зарур. Президентимиз И. А. Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида бу хусусда алоҳида тўхталиб, жумладан шундай дедилар: «Ерга эгалик ҳуқуқи ва мулк ҳуқуқининг кенгайтирилиши, суғориладиган ерлардан унумли фойдаланиш, керак бўлса, деҳқончиликни интенсивлаштириш, хусусий эгалик ҳуқуқини кучайтириш шарт».

Шундай экан, ернинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланишимиз лозим. Зеро, халқимизда деҳқоннинг хазинаси — ер, деб бежиз айтилмаган. Қолаверса, ер даромад манбаидир.

Иккинчидан, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ирригация ишларини устивор масалага кўтариш вақти келди. Бу вазифаларни амалга оширмасдан туриб, қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил олиш мумкин эмас.

Учинчидан, деҳқончилик соҳасида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, саноатлаштириш, коммуникациялари, сервис хизмати кўрсатишни шакллантириш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган ихчам кичик корхоналар ташкил этиш эвазига қишлоқ хўжалигида унумли меҳнат қиладиган кишиларни қолдиришга эришиш лозим. Бунинг натижасида янги ишчи ўринлари яратилади, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш ортади.

Тўртинчидан, хусусий тадбиркорлик, деҳқон хўжаликлари ва фермерларга самарали меҳнат қилишлари учун зарур шарт-шароит яратиб беришимиз, уларни қўллаб-қувватлашимиз лозим. Бунинг учун ернинг олдини олиш, уларнинг банклар билан муносабатини тўғри йўлга қўйиш, замонавий техника, уруғ, ўғит ва бошқа зарур ашёлар билан таъминлаш муҳим вазифаларимиздир.

Бешинчидан, пахтачилик, ҳосилдорликни ошириш юзасидан кўп иш қилиниши лозим. Жойларда пахта навларининг мослаштирилган ва юқори ҳосил берадиган сара уруғлар танлаб экилиши лозим. Унинг агротехник тадбирларини ўз муддатида амалга оширилишини таъминлаш зарур.

Олтинчидан, чорвачиликда зотдор моллар наслини яратиш, маҳсулдорлигини ошириш, зооветеринария хизматини яхшилаш чораларини кўрилиши керак.

Еттинчидан, республикамизда ғалла мустақиллигини таъминлаш йўлида муҳим қадам қўйилди. Лекин вилоятда ўтган йили суғориладиган ерлардан ҳам ҳосил олинганлиги ғоят ачинарлидир. Бу ишни изчил олиб боришни тақозо этади.

Қадрли дўстлар!

Вилоятимиз қишлоқ хўжалиги соҳасида республикамизда энг юқори ўринлардан бирини эгаллаб келган. Халқимиз «Тошкент технологияси»нинг бир неча йиллар давомида эл-юрт ёрдамида достон бўлиб келганлигини ҳали ҳам унутганимиз йўқ. Тўғри, ҳозирги даврда қийинчиликлар ва муаммолар кўп. Лекин булар вақтинчалик. Энг муҳими ана шу қийинчиликлар ва муаммолар ечимининг кафолати самарали меҳнат эканини унутмаслигимиз керак.

Биз юқорида қатор вазифаларни белгилаб олдик. Лекин унинг ижроси бевосита сизларнинг кўмагингизга, ҳамжиҳатлигингизга, одилона иш тутишингизга боғлиқдир. Биз ишонамиз, сизлар бу борада бор куч-қувватингизни аямайсизлар. Республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, вилоятимизнинг аввалги шуҳратини тиклашга баҳоликудрат ҳисса қўшасизлар. Зеро, Президентимиз айтганларидек, «Халқ якдиллиги ва ҳамфикрлиги — ҳаммамизнинг буюк ғалабамиздир».

Тошкент туманидаги Йўлдош Охунбобоев номли жамоа хўжалиги 4-боғдорчилик бригадаси оилавий пудрат асосида ишлайди. Қудрат Саидхўжаев шу хўжаликда йигирма йилдан бери механизатор-боғбонлик қилади. Ҳозир у бошлиқ бригада 8 гектар ерга тўрт хил — бородинка, семиренко, нафис, старкрилсин навли олмалар эккан. Унинг фарзандлари Шуҳрат, Қаҳрамон, Шавкат ҳам ота изидан боришмоқда.

Суратда: (чапдан ўнгга) «Тошкент» агрофирмаси бош агрономи Муҳаммаджон Эшонов ва Қудрат Саидхўжаев олмазорда.

Даврон АҲМАД олган сурат.

НЕГА БОҒЛАР ҲОСИЛИ КАМАЙИБ КЕТДИ?

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» рўзномасида босилган «Боғдорчиликда ҳам ислоҳотлар зарур» мақоласини қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Унда кейинги йилларда вилоятимизда мева-узум етиштириш ҳаддан зиёд камайиб кетганлиги сабаблари, боғдорчиликдаги бугунги аҳвол атрофлича таҳлил қилиб берилган. Ҳақиқатан ҳам мутахассис сифатида бу борадаги кўрсаткичларни ташвишланмасдан гапириб бўлмайди.

Акс садо

Ваҳоланки, вилоятимиз боғдорчилик ва узумчилик тармоқларини кенг ривожлантириш учун қулай табиий иқлим шароитларига эга бўлган воҳадир. Аҳолининг йил бўйи мева ва узум билан узлуксиз таъминлаш учун етарлича совуқхона ва омборхоналар мавжуд. Лекин, барча имкониятлар бўла туриб боғдорчиликда мукаммал иш услубларини жорий этиш, ҳосилдорликни ошириш, боғлар орасига ишлов беришнинг илғор усулларини қўллаш ҳозирда талаб даражасида эмас. Йилдан-йилга боғ майдонлари қисқариб, ҳосилдорлик камайиб кетмоқда.

Вилоятимизда 1990 йили жамоа хўжаликлари ҳисобида 12 минг 200 гектар ҳосилдор мевазор, 9600 гектар узумзор боғлар бўлган бўлса, 1995 йилга келиб мевазор боғлар майдони 1184 гектарга, узумзорлар эса 8877 гектарга тушиб қолди. Жамоа хўжаликлари бўйича жами олинган мева ҳосили 1990 йилда 61 минг 800 тонна, узум 105 минг 800 тоннани ташкил этган бўлса, 1994 йилда жами мева ҳосили 30,5 минг тоннага, узум 75 минг тоннага камайиб кетди. Мева ҳосилдорлиги гектарига 1990 йилда, 50,8 центнер, узум 113,6 центнер бўлган бўлса, 1994 йилда мева ҳосилдорлиги гектарига 25,4 центнердан, узум 34,7 центнердан ошмади. Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Ўтган беш йил давомида ҳосилдорлик йилига 25-30 фоиз камайиб кетганини қандай баҳолаш мумкин?

Биргина Янгийўл туманидаги «Халқобод» деҳқончилик — саноат комбинатининг ўзида 1970-1980 йилларда бир мавсумда 22-25 минг тоннадан зиёд мева етиштирилган эди. Ҳозирда эса, ўша «Халқобод» комбинати ўрнида жойлашган 6 та жамоа хўжаликларида етиштирилган жами мева 1805 тоннани ташкил этади.

У. Юсупов номидаги «Халқобод» деҳқончилик-саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси Тошкент шаҳри аҳолисини мева ва узум билан таъминловчи асосий таянч қишлоқ хўжалик корхоналаридан бири саналади. Афсуски, кейинги йилларда эски боғларда қайта тиклаш, сийрак боғлар хатосини тўлдириш, серҳосил мева навларини экиш, янги боғлар ташкил этиш ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Бирлашмада бўлганимизда мева боғлардаги ишлар сифатсиз, агротехника қоидаларига риоя қилинмаган бир алфозда эканининг гувоҳи бўлдик. Боғлар ичи ҳайдалмаган, дарахтларга йиллаб шакл берилмаган. Боғларнинг қаровсиз, ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, айрим боғбонларнинг ўз вазифасига совуққонлиги оқибатида ҳосилдорлик кескин камайиб кетган. Кейинги икки-уч йил ичида ўртача ҳосилдорлик гектарига 15-25 центнерга тушиб қолган.

Ҳозирги кунда комбинатнинг кўп ерлари ва боғлари деҳқон фермер хўжаликлари тасарруфига берилган. Мақсад — эски боғларни қайта тиклаб аҳоли дастурхонини мева ва узумга сероб қилишдир. Аммо боғбон-фермерлар ўртасида ҳамкорлик ва ҳамфикрликнинг йўқлиги ҳамда боғлар ўз ҳақиқий эгасига берилмаганлиги натижасида айрим участкаларда ҳосилли боғлар кесиб юборилмоқда. Ер очиш баҳонасида ҳеч қандай ҳисоб-китобсиз, ўзбошимчаларча иш тутишга йўл қўйилмоқда.

Вилоят бўйича бугунги кунда 1183 гектар боғ ва узумзор деҳқон фермерларга биркитилган. Кўп жойларда бу тадбир ҳеч қандай ҳособ-китобсиз, шунчаки «хўжа кўрсин» қабилида амалга оширилган. Ахир бу боғларни бунёд қилишга озмунча маблағ сарф қилинганми? Нега энди айрим хўжалик раҳбарлари бу масъулиятдан ўзларини четга олишлари керак? Бизнингча, ажратиб берилган боғ ва узумзорларни аниқ баҳолаб, сўнг уларни қўлидан иш келадиган деҳқон фермерлар ихтиёрига топшириш лозим. Ана шунда боғларимизга сон тегади.

Бозорларда мева ва узумнинг нархи кўтарилиб кетган. Шунга қарамай жойларда ишлаб чиқариш суръатининг ўсиши паст, кўпгина боғ ва узумзорлар талаб даражасида ҳосил бермаяпти. Бунга сабаб боғларда кўчат сийрак, хатоси кўп. Айниқса, Янгийўл, Чиноз, Бўстонлиқ, Оққўрғон, Оҳангарон туманларидаги айрим хўжаликларда кўчатлар сийраклиги 25-40 фоизгача боради. Мабодо бу рақамни вилоят миқёсида ҳисоб-китоб қилсак, жами боғ ва узумзорлардаги умри бекор ўтаётган бўш ер майдонлари тахминан 1,5 минг гектарни ташкил этади. Ҳолбуки бу ерлардан 10 минг тоннага етказиб ҳосил олиш мумкин.

Айрим раҳбарлар ва мутахассислар томонидан талаб ва назоратнинг бўшлиги натижасида тупроқни қатор оралаб ишлаш, озиқлантириш, суғориш, нам тўплаш, шакл бериш, буташ, токларни кесиш ва қишда кўмиш ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш борасида қўпол хатоларга йўл қўйиб келинмоқда. Мева дарахтлари ва токларни зараркунанда ва касалликлардан ҳимоя қилиш ишлари яхши ташкил этилмаяпти. Боғларни қуриган, синган дарахтлардан тозалаш ҳам қониқарсиз аҳволда.

Боғларга кимёвий дорилар билан ишлов бериш кўп ҳолларда зараркунандаларнинг тарқалиши ва касалланиш даражаси олдиндан ҳисобга олинмай пала-партиш ўтказилмоқда. Бу эса ҳимоя тадбирлари самарадорлигининг пасайишига олиб келмоқда. Оқибатда ҳосилга путур етмоқда, маҳсулот сифати 20-25 фоизга пасаймоқда. Айниқса, пахтакор туманларидаги хўжаликларга қарашли боғларда амалга оширилаётган ишлар мутлақо қониқарсиз. Бефарқлик, сансалорлик ва турли баҳоналар билан агротехника тадбирларини ўз вақтида сифатли ўтказиш пайсалга солинмоқда.

Мева ва узумчиликда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини жорий этиш катта аҳамиятга эга. Ҳозирги вақтда боғ ва узумзорларни узоқ муддатга ижарага бериш ёки уларни хусусийлаштириш жараёни давом этмоқда. Бу шубҳасиз, боғларимиз шуҳратини тиклашда муҳим аҳамиятга эга. Чунки боққа ҳеч ким тадбиркор хусусий мулк эгасичалик яхши қаролмайди.

Мева ва узум етиштиришни кўпайтиришнинг энг муҳим омилларидан бири — боғбонларимизга ҳар томонлама иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиб бериш, ибратли ташаббус ва илғор тажрибаларни қўллаб-қувватлашдир. Бу қишлоқ хўжалигига алоқадор бўлган ҳар бир раҳбар ва ҳар бир мутахассиснинг жонажон ишига айланмоғи жоиз. Ана шундай қилсак, боғларимизга яна ҳосият ва барака киради. Элимиз дастурхони ширин-шакар меваларга тўкин, боғбон эса бой-бадавлат бўлади.

А. ХАЙИТБОЕВ,
вилоят ҳокимлиги деҳқончилик-саноат мажмуи етакчи мутахассиси.

Ғалабанинг 50 йиллиги

ОНА БАҒРИ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, фахрий журналист Фарида Усмонова кўп йиллардан бери драматургия соҳасида ҳам баҳоли қудрат қалам тебратиб келмоқда. Яқинда у фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллигига бағишлаб «Она бағри» деб номланган икки пардали драмани ёзиб тугатди. Бу асар айни пайтда Сирдарё вилоят театрида саҳналаштирилиш арафасида.

Қуйида Ф. Усмpraнованинг ана шу янги асаридан бир парча ўқийсиз.

.. ҒИРА-ШИРА тонг ёришяпти.

Ипакмомонинг ҳовлиси, уй жиҳозлари оддийгина. Бир тарафда ипак қурти боқилаётган сўкчаклар. Деворда осиғлик дутор, қилич-у, бир тишлам ери кемтик учта нон кўзга ташланиб турибди.

Ипакмомо уйқудан турган, қаттиқ ухлаб ётган Шертой тепасида бироз тўхтаб олгач, қилич ва нонлар осилган девор ёнига боради. Дока рўмолининг учи билан қилични авайлаб артади:

ИПАКМОМО — Оғир кунларга қолдик, дадаси, юрт нотинч, тупроғимизга яшамагур фашист бостириб кирган, қирғин-барот уруш кетяпти. Бутун олам бошида кулфат устига кулфат! Уч ўғил билан қоляпсан, мен кўролмадим, болаларнинг роҳатини сен кўр, дегандингиз. Ёдгоргинамни билмайсиз ҳам. У сиздан беш ой кейин туғилди. Сухсурдай, худди, ўзингиз эди (йиғлайди) эссиз-эссизгина қарчиғайим... Юрса кўчалар тўларди-я. Ҳа, дадаси қишлоғимиз ҳувиллаб қолди. Йигитларнинг бари фронтга кетди. Уч боламиз уч тарафда урушда...

Кеча Ёдгоргинам... йўқ, йўқ! Сизга айтмоқчимасдим, бу гапни. Биламан «Йиғлама, энди кўрдингми оғир кунни», дейсиз. Оҳ, дадаси, ҳозир мен сингари не-не оналарнинг бағри қон, дили вайрон, кўзи гирён!... (Ипакмомо қиличдан сўнг биринчи нон олдида тўхтайди. Нон юзини рўмолининг учи билан артади.)

ИПАКМОМО — Нон насибангдан айланай, Азаматим, қани энди шу оғир кунимда ёнимда бўлсанг. Юрак дардимни тўкиб солсам, дилимни эзиб келяпти, бу йиғи... Кўз ёшини ўғлингдан, Шертойингдан яшираман, болагинангни эси кириб қолди.

... Қишлоқдаги ҳамма болалар ҳам шу! Уруш уларни катта қилиб қўйди, ўроқда, чопиқда, барг кесади, арава ҳайдайди. Ахир бу болаларга сен таълим бергансан, муаллимгина ўғлим! Шеърларингни ёддан айтишади. Азаматим! Ҳеч бўлмаса шу шўрлик етиминг учун азиз бошингни эҳтиёт қил! У қон қақшаса жаҳон қақшайди (Она ўртадаги нонни арта бошлайди). Омонмисан, Шокирим, айтолмадим, отангга ҳам акангга ҳам оғиз очолмадим, болам. Укангдан (ўпкаси тўлиб) Ёдгоржондан жудо бўлдик (йиғлайди) Қандай қилай, қандай чидай болагинам, на жасади, на қабри бор... Қайси бирини бағримга олиб йиғлай!... (Она энг охирги нонни авайлаб қўлга олади). Онанг ўлсин болам, паҳлавоним) Юзи-кўзига суртади, ўпади, кўксига босганча хонтахта устига қўядида, Шертойнинг тепасига боради.

ИПАКМОМО — Шертой, турақол, бўтам!

ШЕРТОЙ — «(Сапчиб туради) Ие, войбў! Алламаҳал бўп қопти-ку! Ўзингиз айтувдингиз-ку, баргга вақтли борасан деб. Нега уйғотмадингиз? Акбар уриб кетади энди баргни.

ИПАКМОМО — Ўзинг кеч келдинг, болам, бироз ухлагин дедим-да!

ШЕРТОЙ — Холмат оталарникига киргандим. Ёдгор амаким Холмат отанглардан хабар олиб тур, дегандилар. Зулхумор опамлардан ҳам. Ие! Сизга нима бўлди бувижон!

ИПАКМОМО — Ҳеч нарса, Зулхуморлардан ҳам дегин... (чуқур оҳ тортиб обдастада сув келтиради). Кел, ювинақол!

ШЕРТОЙ — Ие, нима қиляпсиз, беринг ўзим! Сизни қаранг-у, дадамлар ҳам ҳеч қачон сизга сув қуйдирмас эдилар-ку!

ИПАКМОМО — (Обдастани бермайди) Бўл, ювинақол! (сув қуяди) Хонадонимда ёлғиз эркак сен қолдинг. (Шертой бувисининг кўз ёшларини кўриб қолади).

ШЕРТОЙ — Нима бўлди буви?

ИПАКМОМО — Сув сачради...

(Шертой юзини артиб бўлиб, кундаги одати бўйича девордаги қилич ва нонлар ёнига боради).

ШЕРТОЙ — Ассалому алайкум! (Нонлардан бири йўқлигини кўриб қолади. Таажжубланади, ерга тушдимикан, деб қидиради).

ШЕРТОЙ — Буви! Ёдгор амаким қанилар?!

(Ипакмомо жойида тақ тўхтайди).

ШЕРТОЙ — Нимага индамайсиз? Ёки... Йўқ... ишонмайман!

ИПАКМОМО — Ҳа, Шертой! (Шертойнинг бошини силайди). Ишонмай иложимиз қанча?

(Зеби билан Шарифа киради. Она — бола уни сезишмайди. Зеби ҳайрон).

ШЕРТОЙ — Бувижон, қачон? Қачон? Қани хат?

ИПАКМОМО — Бир ойча бўлипти, болам!

ШЕРТОЙ — Бир ой? Нега мен шу пайтгача эшитмадим. (Бошини тиззалари орасига олиб йиғлайди).

ИПАКМОМО — Биласан-ку, мен анунақа хатларга ишонмайман. Бироқ кеча сен баргга кетганингда, даданг билан бирга жанг қилган солдат келиб мана буларни ташлаб кетди. (Халтачани очади). Буниси нишонлар, шунча орден-медаллари бор экан. Буниси болагинам қўйилган замин тупроғи (халтачани кўзларига босади). Тупроғинг енгил бўлсин, болажоним... Вой, болам...

ЗЕБИ — Буви, нима ғап? Тинчликми?

ИПАКМОМО — Оҳ, Зебигинам, қайнинг Ёдгоржондан ажралиб қолибмиз (йиғлайди).

ШАРИФА — А!! Вой шўрим! (Ўзи бир четга ўтиб, Ипакмомога ёвқараш қилади). Баттар бўл... (секингина)

ИПАКМОМО — (Қўлида нон, халтача. Чуқур изтироб ичида холсиз ўтиради) — Ҳа, шўрим қурсин мени!

ДРАМАДАН ПАРЧА

ШЕРТОЙ — Менга беринг нонни, жойига осиб қўяман. (Нонни жойига осади). Ўзингиз айтувдингиз-ку, «Нон даданг, амакиларинг ризқи, ризқи тортиб келади» дердингиз (Ўзи арра, болталарни олиб баргга кетмоқчи бўлади. Зебини қулоғига (Уни нимага бошлаб келдингиз?)

ИПАКМОМО — Чойингни ичвол болам.

ШЕРТОЙ — Қайтиб келай (чиқиб кетади).

ЗЕБИ — Ўзингизчи буви, келинглар, Шарифа ўтиринглар.

ШАРИФА — Чой ўтадими? Бувингизга ачиняпман.

ИПАКМОМО — А, нима дединг, ўргилай?

ШАРИФА — Сизга қийин бўлипти, деяпман-да...

ИПАКМОМО — Қандоқ қиламиз, бўтам, юрт бошига тушган мусибат бу...

ШАРИФА — Иложингиз қанча, ўзингиз кимга «қорахат» келса «ишонма!» дердингиз. Менга ҳам айтувдингиз, эсингиздами? Ху Жўравойингиздан қора хат келганда.

ИПАКМОМО — Айтгандирман. Сени овутай деб, дардингни енгиллатай, дегандирман. Умид билан яшагин, дегандирман. Бари бир гапимга кирмадинг.

ШАРИФА — Таъна қилманг, нима бошим очиқ, эр қилган бўлсам нима қипти?

ЗЕБИ — Бахтингни топиб яшаб кетганингда ҳам майли эди.

ШАРИФА — Э, сизлар шунақа, нуқул ақл ўргатасизлар. Тирик жон, сўққа бош бўлсам. Ҳой менга қара, Зеби, келин бўлиб, бор-йўғи ўн саккиз кун яшадим-а! 18 кун! Эрни нималигиниям билиб улгурмадим.

ИПАКМОМО — Бир сен эмас, қишлоқда сен қаторилар озми?

ШАРИФА — Э, яна таънами, тўйиб кетдим...

ИПАКМОМО — Қўй қизим. Ўз дардим ўзимга зилдай оғир...

ШАРИФА — Бировга осон тутмангда, шунақа, худойим кўрсатиб қўяди.

ЗЕБИ — Шарифа! Юзсизлик ҳам эви билан-да!

ИПАКМОМО — Қўй, Зеби қоқиндиқ, қўй, ичини бўшатиб олсин, менда алами бор чоғи.

ШАРИФА — Бахтим қўлингизда эди, Азамат акамларга раво кўрмадингиз...

ЗЕБИ — Шарифа, бувимлардан бекор ўпкалаяпсан, Муллакамлар ўзлари кўнмаганлар. Эри тирикдир, «кетган келади, кетмонлаган келмайди» дегандилар ўшанда.

ШАРИФА — Ҳаммаларинг доно, бир мен...

ИПАКМОМО — Сен кўҳликсан, худойим шу хуснингга боғиқлик, сабр-тоқатни ҳам қўшиб берганда...

ШАРИФА — Бўлди, бас, ҳой Зеби, қуртингни оласанми, боқмайман!

ЗЕБИ — Буви, бунингиз қуртини боқмасмиш!

ИПАКМОМО — Ҳайф сенга, Шарифа, саксонга кирган Ҳури буви боққанда сен қайси тил билан боқмайман, дейсан. Ана Умри раис ану сумкани ташлаб кетди, почтачилик ҳам қилмасмишсан. Қуртни ҳам боқмасанг. Хўш нима иш қиласан?

ШАРИФА — Шаҳарга кетаман.

ЗЕБИ — Ўшатдан куёв топганмиш.

ИПАКМОМО — Яна бировни рўзғорини бузасанми?

ШАРИФА — Э... таъна қилаверманг, пешонамдагини кўраман-да.

ИПАКМОМО — Яна янглишмагин, деяпманда, бола-чақали оилани асло бузма, аввалгисидай бўлади. Ҳайр, майли Зеби, буни қуртларини олиб бошқага бер. Ипак қурти ҳам ўзи жаннат жонивори, уни харом-хариш кўриб бўлмайди. Покликни хоҳлайди жониворлар.

ЗЕБИ — Ҳалиям, қуртлари ночор. Касал текканга ўхшайди.

ШАРИФА — Бўйнимдан соқит қилдим, бўлди. Мана, келиб кўриб олавер, қуртингни (чиқиб кетади).

ИПАКМОМО — Тўхта! Э ношукур банда-ей, қайт, қаёққа борасан. Нодонгина, хато йўлни танладинг. Бир кун келиб, Жўравой йигитниям, ипак қуртиниям уволига қоласан. (ўртаниб, ўтириб қолади). Оҳ, менинг минг балоларга дучор кўнглимга бу маломатлар ҳам қараб турган эканда. Зеби, ойдин қизим, биласанми? Илон ўзи тўғри, силлиқ бўлади. Лекин ортидан эгри-бугри из қолдиради.

ЗЕБИ — Бувижон, ёшлик қиляпти — яхши-ёмон йўлдан уряпти. Э, худо, ҳеч кимни шайтон ёзғирмасин.

ИПАКМОМО — (келинини қучади, сочларини силайди) ўз ғамимиз каммиди, онанг қоқиндиқ, ўтир, Ёдгоргинамга атаб бир қуръон ўқий. (Майин оҳангда қуръон ўқийди).

ЗЕБИ — Буви, янглишмасам, Ёдгоржон ҳали йигирмага ҳам тўлмаганди-а?!

ИПАКМОМО — Кузда тўй қиламан, дегандим. Холмат отани невараси санамдай қиз борку — Зулхумор, ўшанга кўнгли борлигини билардим...

ЗЕБИ — Мен ҳам сезгандим... Эй, қуриб кеткур фашист, қанча одамлар ҳаётига зомин бўлди. Жимлик чўкади. Ишқилиб, Шоқир акам омон бўлсинларда (изтиробда).

ЗЕБИ — (Почтачининг сумкасини кўриб қолади, қўлига олиб қарайди) Бу қаёқдан пайдо бўлди, буви?

ИПАКМОМО — Ўшанда... Айтдимку, Шарифа бу ишдан ҳам бош тортипти! Уни ишини ҳам Шертой бажаратурсин, деб тайинлади раис.

ЗЕБИ — Қийналиб қоладику! Ўзим гаплашаман Умри опам билан... (Туриб кетмоқчи эди, ортига қайтади). Буви, ўзингиз ҳаммага таскин берасиз. Баҳодирлар ўлмайди дейсиз-ку, ўзингиз...

ИПАКМОМО — Борақол, Зеби! (Зеби почтачининг сумкасини олиб чиқиб кетади).

Кўчадан ғала-ғовур эшитилади.

1-ОВОЗ — Ҳеч бўлмаса тушгача жавоб беринг, дадасининг мана бу тўнини сотиб, болаларимга егулик бирор нарса олиб келай! Гўдакларим оч... (Йиғлайди).

РАИСНИНГ ОВОЗИ — Бормайсиз, тўнни уйга опкириб қўйинг... Омбордан бориб озроқ дон олинг, ёзиб бераман.

1-ОВОЗ — Кам бўлманг раис.

Ипакмомо гапга қулоқ солади, бироздан сўнг Умринисо киради.

РАИС — (қучоқлашиб кўришишади) Онагинам, бардаммисиз, кўрмайсизми, қийналиб кетдим! Қаёқданам раисликни бўйнимга олдим. Қўлимдан келмаяпти, эплолмаяпман.

ИПАКМОМО — Ўзингни бос, Умри, ўт буёққа, мана бу ерга ўтир, ҳозир, мана бир пиёла чой ич!

РАИС — Эрталабдан бери ўн эшикка кириб чиққандирман, аҳволни кўриб эзилиб кетяпман... Ойниса холани уч ўғли урушда, келини ишга чиқмай томорқасини чопяпти, койишга тилим бормайди, саккиз бола. Турсунбой отани боди қўзғапти. Мастон буви уч кундан бери қозон осмадим, дейдилар. Ҳаммасига дон-дун берай дейман, нима қилай, омбор бўш бўлса! Буёқда экинни ўт босиб кетяпти, куним мактаб болаларига қолди, ахир улар ёш-ку, ичим ачийди, оғир ишни беролмайман. Шундоқ ҳам увоққина боя қишлар, қорни тўйиб овқат ейишмаса... Увол! (ўпкаси тўлиб йиғлайди).

ИПАКМОМО — Қўй, сен йиғлама! Кўпнинг каттасисан-а! Асло кўз ёшингни биров кўрмасин. Бу қийин кунлар ўткинчи мудом турмайди, тун кетидан кун ёришгандай, бу оғир кунлар ўтиб кетиб, ёруғ кунлар ҳам келади. Ахир ўзинг: «душман чекиняпти, бизникилар олдинга жиляпти», деманганмидинг. Унақа руҳингни туширма, бутун қишлоқ сендан рози, тиришиб ишлаяпсан, шунчаликда!

Умринисо бироз юпаниб, онага меҳри товланиб қарайди.

ИПАКМОМО — Қани ҳисоблачи.. бу ой ҳамал, кейин амал киради. Ҳалемай буғдойга ўроқ тушади, ўзи қадим-қадимдан кўкламни илик узилди пайти деймиз, ориқлар чўзилади, семиз озади. «Илик узилиш» сўзи шундан келиб чиққан, эсон-омон ўтиб олайлик, буёғи, раззоқ. Пишиқчиликка етиб оламиз.

УМРИНИСО — Шунақасизда, таскин беришга устасиз... Тўлиб кетдим, дегунча оёғим шу томонга тортаверади.

ИПАКМОМО — Ана у Шарифа, қуртни боқмайман деяпти.

УМРИ — Ўзим гаплашаман. Кўп ҳаддидан ошиб кетди у.

ИПАКМОМО — Билган экансан, олдини ол, ёмон йўлга кириб кетмасин. (Холмат ота киради).

ХОЛМАТ ОТА — Ҳа, нима гап? Идорангга бор, раис.

ИПАКМОМО — Озроқ ҳасрат қилиб ичини бўшатиб олди.

УМРИ — Ота, сиздан ўтиниб сўрайман, райкомга борайлик, ўзингиз раислик қилинг.

ХОЛМАТ ОТА — Қизимей, ахир ўзинг кўриб турибсан, (оғир оёғи, оппоқ соқолини кўрсатади) Раислик қилиш қўлимдан келса урушга кетмасмидим. Мана ўзингга ярашган раислик. Бор, қизим, райкомдан одам келармиш. Борақол!

ИПАКМОМО — Тўғрида! Унақа гапларни қўй, Умринисо!

УМРИНИСО — Ҳаммаларингни тилларинг бир. Хўп, борай, бўлмаса (чиқиб кетади).

ХОЛМАТ ОТА — Қийналишга қийналяпти, боякиш, иш оғир, отларни сарасини танлаб фронтга жўнатдик. Давлатга гўшт, сут, тухум етказиб бериш керак. Буёқда далани иши... Фронтдагидан ҳам қийин..,

ИПАКМОМО — Ўзингизчи, аҳволингизга бир қаранг! Бунақада оғриб-нетиб қолманг. Унда Умрига янаям қийин бўлади.

ХОЛМАТ ОТА — Нима қилай, бири қош, бири кўз, қайси эшикка кирсам ўзига яраша дарди бор. Бирини овутаман, далда бўламан. Бошқасини ҳолини кўриб куйиб кетаман, кўнглини зиғиртай ёзармиканман деб дутор ҳам чалиб бераман. Ҳозир Ҳуриникидан чиқиб келяпман. Ўғлидан «дом-дараксиз», деган хабар келган. Қайғу қаддини букиб қўйипти. Ким билади, балки тирикдир. Шунақа деб кўнглини кўтармасам бўлмайди. Қуртларга ҳам қарамай қўйипти. Балки сен...

ИПАКМОМО — (фарёд чекиб) Гапингизни қаранг. Ўзимни бағрим қон. Ёдгоримдан ажралиб ўтирипман!!!

ХОЛМАТ ОТА — ... Ҳаммасидан хабарим бор. Сен Азаматнинг онасисан, (қилич томонни кўрсатади) Шарофнинг хотинисан! Ўзингни дардинг қанча оғир бўлмасин, енгасан, бошқаларни юпатишга ҳам қурбинг етади. Менга осон дейсанми?

Ташқаридан додлаган овоз эшитилади. Ипакмомо кўчага югуради.

ХОЛМАТ ОТА — Ким бўлди? Ҳурининг овози...

Ипакмомо «вой қўлим, вой қўлим»лаб инграётган Ҳурибувини етаклаб киради.

ИПАКМОМО — Буёққа, мана бу ёққа ўтир, ҳозир, қани кўрсатчи қўлингни. Ўзингни тут, ҳозир ҳозир (қўлини ушлаб тортиб кўради).

ХУРИ БУВИ — Вой!! Барг кесаётувдим, йиқилиб тушдим, вой, вой...

ИПАКМОМО — Сабр қил, қўрқма, суяги бутун. Кел боғлаб қўяман. Бундай тур, бир оз чида, садағанг кетай (кампирнинг қўлини маҳкам боғлаб бўйнига осиб қўяди. Ҳури буви бир оз тинчингандай бўлади).

ҲУРИ БУВИ — Айтдимку боқмайман деб. Азобларим каммиди. Устига устак, бу бало ҳам қараб турган экан. Вой, не кунларга қолиб кетдим. (Қўлини ушлаб войвойлайди)

ИПАКМОМО — Кўп нолийверма, тузалиб қолади, қўлинг.

ҲУРИ БУВИ — Унгача қуртлар ўлади.

ИПАКМОМО — Э, яхши ният қилсанг-чи, гапирма ўлимни!

ҲУРИ БУВИ — Хўп, гапирасан-да, Ипак, Ол, сан олақол. Раҳминг келса! Барг қирқадиган дасёринг бор.

ИПАКМОМО — Ўзинг шунчалик қилиб қўйган қуртларга ўзинг ачинмайсанми? Оғриғи бироз босилдими? Менга қара, Ҳури,дунёда ёлғизлик ёмон. Бир ўзинг ҳовлида эртаю кеч, аскар ўғлингни ўйлаб ёлғиз ўтираверасанми, бунақада ичинг зардобга тўлиб кетади-ку. Қурт сенга ҳамроҳ-ку. Ғамингни иш билан енгасан.

(Узоқдан Зебининг овози келади.)

ЗЕБИ — Ҳурибуви, хо Ҳурибуви, суюнчи беринг, суюнчи...

ҲУРИ БУВИ — (жон ҳолатда) А? Нима гап?

ЗЕБИ — Ҳури буви, қаттасиз? (киради) Ие, шўттамисиз, суюнчи! — Сизга хат. Ойсаранинг сумкасида хат бор экан.

ХОЛМАТ ОТА — Қани, берчи (кўзойнагини олиб, хатни ўқий бошлайди)

«Ассалому-алайкум, етиб маълум бўлсинким, мен ким ўғлингиз, Абдумуталдан деб билурсиз. Биз қаттиқ жангда қамалда қолган эдик, ёриб чиқдик. Соғман, хавотир олманг. Тез кунда дийдор кўришамиз». (Ҳурибуви жонҳолатда хатни олиб ўпади, бағрига босади).

ҲУРИ БУВИ — Хаттинангга онанг тасаддиқ, бор экансан, шукур, минг шукур... Бошгинанг тошдан бўлсин, болам! Болажоним!...

Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан

УНИ БИЛАР ЭДИ МАҒРИБУ МАШРИҚ

МУСТАҚИЛЛИК бизга нафақат эркин ҳаётни, балки тарих ҳақиқатларини, улуғ бобокалонларимизни, уларнинг маънавий ҳаётларини қайтариб берди, десак муболаға бўлмайди. Ҳа, онгимизга босқинчи, қонхўр деб сингдириб келинган соҳибқироннинг аслида ким бўлганлигини, ватан, эл-юрт тақдири учун қандай курашганлигини энди яхши биламиз. Бироқ, Амир Темур ҳаёти ва фаолиятининг ўрганилмаган ва ўрганилиши лозим бўлган қирралари ҳали жуда кўп. «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти шу муносабат билан улуғ бобомизнинг 660 йиллик тўйи олдидан туркум материаллар бериб боришни режалаштирди. Бугун ана шу мавзудаги дастлабки мақолани эътиборингизга ҳавола қилмоқдамиз.

БУЮК ШАЖАРА

СОҲИБҚИРОН Амир Темур ҳаёти ва унинг шажараси билан боғлиқ турли тарихий воқеалар, ҳақиқату-ривоятлар бугунги кунда барчамизнинг диққат-эътиборимиздадир. Бу ўринда Амир Темур ва унинг падари бузруквори — Турағай Баҳодур, пирлари Шамсиддин Кулол ҳақида сўз юритиш мақсадга мувофиқдир. Тарихий китобларда берилишича, бир куни Амир Темурга тушида пайғамбаримиз Муҳаммад Саллоллоҳу алайҳи вассаллам: «Темур! Сен менинг авлодларимни катта ҳурмат қилиб эъзозлаганинг учун сенинг 70 авлодинг ҳоким бўлгай», деган эканлар. Дарҳақиқат, Бобурийлар сулоласининг Ҳиндистонда узоқ вақт ҳукм сурганини ҳисобга олсак, унинг туши ўнгидан келганлигини кўрамиз. Шунингдек, Турағай Баҳодурнинг ҳам ҳақиқатга яқин тушини келтириб ўтиш жоиздир. «Ёшлик кезларимда,— деб эслайди Амир Темур,— отам Амир Турағайдан кўрган бир ажиб тушлари ҳақидаги ҳикоятни эшитган эдим. У шундай эди: «Отамга тушларида ёш, жуда чиройли арабий йигит бир қилич беради. Уни қўлга олиб, у ёқ-бу ёққа ўйнатадилар. Натижада қилич шундай ялтирайдики, бутун олам ёришиб кетади. Сўнг улуғ пир соҳиби каромат ва олими раббоний бўлмиш Шамсиддин Кулолдан туш таъбирини сўрайдилар. «Бу тушинг пайғамбарона туш. Тангри сенга бир ўғил беради. У бутун дунёни забт этиб, ҳаммани ўз қиличи, дунёни турли бидъатлар зулматидан халос қилади»,— деб пир жавоб қайтарган эканлар.

Падарим кейин яна давом этдилар. Туш тўғри чиқди. Тангрим менга сени ато этди.

... Шажарамиз ҳақида отам Турағай Баҳодур менга шундай деган эдилар. «Ўз аждодларингни ҳурмат билан ёд эт ва унутма. Билгилки сен Темур ибн Турағай ибн амир Баркул, ибн амир Илангиз, ибн Баҳодур, ибн Ийжил Нуён, ибн Суғу Нечан, ибн Эрдамчи Барлос, ибн Қочули Баҳодур, ибн Туманахон, ибн Турк, ибн Ёфас, ибн Нуҳ алайҳиммуссалом».

Демак, улуғ соҳибқироннинг шажараси Нуҳ алайҳиссаломга ҳам бориб тақалганлигини у ҳаёт даврида эшитиб билган. Қарангки, буюк аждодларимиз ўз илдизларини [illegible] даврдан то ота-бобокалонларигача билишлари, тарихда ота-бобокалонлари кимлар эканлигининг далолатидир.

Амир Темур ўз авлодларининг кейинги даврлардаги тақдири ҳақида ҳам пири Шамсиддин Кулолдан маълумотлар олганлиги диққатимизни тортади. У шундай эслайди: «Отам Турағай Баҳодурга амир Кулол мен туғилган [illegible] бир ҳовуч [illegible] бериб, ... Падарим уларни санаса 370 дона чиқибди. Шунда Амир отамга «Булар сенинг авлодларингнинг сонидир» дедилар. Падарим бу доналарни беркитиб қўйди ва волидасига воқеани баён қилди. Бул воқеадан хабар топган олижаноб Шайх Кулол ҳузурига борганимда пир: «Ўғлинг дунёга ҳоким бўлгай, унинг 370 авлоди Расулуллоҳ шариати ила ҳукм юритса, подшоҳлик янада узоқ бўлиши мумкин»,— дейди. Тарихимизга назар ташласак, бу сулоланинг нақадар тўғри чиққанлигига ишонч ҳосил қиламиз. Буни қарангки, Шамсиддин Кулол вафот этгач, улуғ пирга бўлган чексиз муҳаббат туфайли Турағай Баҳодур шундай деган эканлар: «Ғам мен бу фоний дунёдан [illegible], пиримнинг оёқ остларига кўмингиз». [illegible] Ҳозирда Кеш (Шаҳрисабз)нинг Доруттиловат мажмуида «Шайх Шамсиддин Кулол» ва Турағай мақбараси мавжуддир. Бундай эътиқод Амир Темурда ҳам бўлганлигини айтиб ўтиш лозим. У ўзининг маънавий пири бўлмиш Саййид Бараканинг оёғи остида — Гўри Амирдадир.

Соҳибқирон, 18 ёшида ов қилишни, 20 ёшга етгач эса от минишни севиб қолганлиги манбалардан маълум. «... Мардлик ва жасорат соҳиби, ақл катталиги, тадбиркор ва ҳушёр бир киши, минг-минглаб тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир» деб қатъий қарорга бўлишга ва мардликка чақирди. Яна у жанговарлик тадбири ҳақида: «Ғаним лашкарини енгиш учун қаҳрамонлик кўплиги билан эмас, мағлуб бўлиш эса сипоҳнинг камлигидан бўлмайди. Балки ғолиб бўлмоқлик Тангрининг мадади ва бандаларининг тадбиридан бўлади»,— дейди.

Кейинроқ эса у: Давлат лашкарлару фуқароларнинг салоҳати ва фидойилиги-ла қурилгандир, деб мамлакат фидойи инсонлар билан кучга эга бўлишини таъкидлаган.

МУҚАДДАС МАЪРИФАТ

АМИР ТЕМУРНИНГ илм, фан ва маданият соҳасидаги фаолияти ҳам ўрнак бўлардир. У [illegible] маълумотлар етарли. Хусусан буюклик жаҳонгир ёти ёшида мадрасада ўқиб бошлаган ва шариат илмини, муҳаммадий тариқат асосларини пухта ўрганганлиги, [illegible] Тарихий китобларда ... ҳамда Фарғонада уламоларнинг сардори бўлганлигини, шу йилларданоқ уламоларнинг суҳбатларида ҳамиша иштирок этганлиги айтилади.

Жаҳонгир кенг тушунча ҳақида эса улуғ кишилар фикрларига суянганлиги маълум. Кимнинг ақли ва шижоатини синов тарозусида тортиб кўриб, бошқаларникидан ортиқроқ кўрсам, уни тадбир қилиб маргабасини оширдим, дейди.

Герман Вамбери ўзининг «Бухоро тарихи» китобининг XI бобида: «Темурнинг Ўрта Осиё тарихидаги алоҳида ўрнини шундан ҳам билса бўладики, у ўз ҳокимлиги билан янги династия (темурийлар династияси)ни ва балким, қўпроқ, Ўрта Осиё маданиятининг янги даврини бошлаб берди»,— дейди. Дарҳақиқат, Темурнинг меъморий обидаларининг бунёд этишдаги хизматлари беқиёсдир. Унинг «Ҳар бир шаҳарда масжидлар, мадрасалар, хонақолар, работу кўприклар қуришни буюрдим»,— деган сўзлари бунинг исботи. «Ман шаҳа фи билоатим ва қалоатим фанзур ила иморотино», яъни: «Қудратимизга шубҳангиз бўлса, биз қурдирган иморатларга боқинг»— деган эди у.

Темур томонидан улкан маданий-меъморий обидалар бунёд этилди. Бибихоним, Оқсарой, Гўри Амир, Шоҳизинда, Аҳмад Яссавий, Зангиота каби ёдгорликларни билмаган ким бор? Ёки, унинг Боғи Баланд, Боғи Дилкушо, Боғи Беҳишт, Боғи Давлатобод, Боғи Жаҳоннамо, Боғи Зоғон, Боғи Майдон, Боғи Нав, Боғи Чинор, Боғи Шамол каби боғларини-чи? Унинг улкан қозонию, яраттан Шоҳрухия шаҳрини-чи? Тузукларию, «Зафар йўли» асарларичи? Мана бизга босқинчи, каллакесар ва ҳатто саводсиз, деб уқтириб келишган инсоннинг хизматлари! Темур даврида Самарқандда кўплаб олиму-фозиллар ижод этди, жаҳонгир уларнинг ҳомийси эди. Булар — мударрис мавлоно Абдумалик, илм саркори Нуъмониддин Хоразмий, тафсир, фиқҳ, мантиқ илмларининг юлдузи алломаи Саъдуддин Тафтазоний, тафсир, ҳадис ва Қуръон ул-каримнинг машҳур ҳофизи Хожи Муҳаммад аз — Зоҳид, машҳур қориларидан Мавлоно Фахриддин, Абдуллатиф ал-Домғоний, мусиқа илмида Абдулқодир ал-Мароғий, мунажжим мавлоно Аҳмад, заргарлардан ал-Хож Али аш-Шерозий, санготарошлардан Олтун, Табризийлар бор эди. Бундай олиму ҳунармандларни юзлаб келтириш мумкин. Демак, Амир Темурнинг жанговарлик йўлидаги хизматлари билан бирга унинг илм, фан, ободончилик, меъморчилик, адаб ва ахлоқ юзасидаги фаолияти ҳам ибратлидир.

Амир Темурнинг адаб илми ҳақидаги фазилатлари ҳақида Алишер Навоий қуйидагича ёзган: «Темур Кўрагон... агарчи назм айтмоққа илтифот қилмайдурлар, аммо назм ва насрни андоқ хўб маҳал ва мавқеда ўқубдурларким, анинг бир байт ўқиғони минг яхши байт айтқонича бор. Табаррук ҳайсиятидан [illegible] ва ул латойифдин бири била ихтисор қилилур».

Ёзилган нарса авлодлар хотирасида қилинган ишдан ҳам узоқроқ яшайди, улкан мерос олимо улкан мухолифлик туғдиради, дея ёдгорликларни кўз-қорачиғидек асрашга чақирган.

Амир Темур бирор масалани рўёбга чиқаришда аввал шу соҳанинг етук олимлари ва зукколари билан маслаҳатда бўлар эди. Албатта, ҳазрат соҳибқироннинг олиму-фузалолар билан кенгашлари турли даражада ва шаклда бўлган. У айниқса илми дунив (тарих, адаб, тил, риёзиёт — математика, ҳандаса — геометрия, меъморчилик, ахтаршунослик, астрономия, мусиқа (ва илми диния) геология) ва соҳаи дин, саркардалик ва ҳунари савдогарлик намоёндалари билан кўп суҳбат ўтказарди. Мазкур суҳбатларда ҳаётнинг муҳим масалалари ҳақида Мовароуннаҳр ва Ҳоразмдан ташқари, Олтин ва Оқ ўрда, Хуросон, Ҳиндистон, Эрон, Ироқ, Туркия, шунингдек, Мағрибни ўз ичига олган подушоҳликка тааллуқли тадбирлар ҳақида маслаҳатлар бўларди. Амир Темурнинг шундай кенгашлардан биридаги нутқи эътиборга лойиқ бўлиб, унда қуйидаги мазмунда сўз кетади: Фан ва диннинг машҳур кишилари ўз маслаҳатлари бирла подушоҳларга ёрдам бериб келганлар... Менинг мақсадим мамлакатда адолат ўрнатиш, тартиб ва тинчликни мустаҳкамлаш, фуқаронинг турмушини яхшилаш, юртимизда қурилишни кучайтириш, давлатимизни ривожлантиришдир... Мамлакатнинг аҳволи, девоннинг суиистеъмол қилинганлиги ва қилинаётганлиги, оддий одамларнинг жойлардаги ҳокимлар томонидан қисиб қўйилиши каби ҳоллар... сизларга аёндир. Шулар ҳақида маълумот берсангизлар, бу каби адолатсиз ишларни бартараф этувчи ҳамда шариат ва қонунларга мувофиқ чора-тадбирларни айтсангизлар яхши бўларди... Мамлакатда хотиржамлик ўрнатишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш бош вазифамиздир. Бу олижаноб ишда менга ёрдам беришларингизни илтимос қиламан.

Соҳибқирон саройида Мавлоно Абдулжаббор ва Мавлоно Нуъмониддин Хоразмийлар, Мавлоно Шамсиддин Мунши, мавлоно Абдуллоҳ, Лисон, Мавлоно Бадриддин Аҳмад, Хўжа Афзал, Мавлоно Олоуддин Коший, Жалол Хокий сингари олимлар фаолият кўрсатишган.

Биз юқорида ахтаршунослик илми ҳақида ёзган эдик. Хўш, у қандай илм? Ахтаршунослик шуки, у Темур учун вақтни белгилаш, йўл йўналишини аниқлаш учун, яъни ҳарб ва савдо соҳалари учун муҳим бўлган. Юлдузларнинг жойлашишини яхши билган ахтаршунос — юлдузшунос қутб юлдузи — Темур қозиққа қараб шимол, жануб, мағриб ва машриқни енгилгина ўрганган. Етти Қароқчи юлдузларига, Сомон йўлига, Зуҳра ёки Моки, Поза, Кари каби юлдуз туркумларига қараб вақт-соатни белгилаган. Демак, ўша пайтларда компас ҳали йўқ эканлигини назарда тутсак, ахтаршуносликнинг нечоғли аҳамияти келиб чиқаверади.

Темурнинг олимларга меҳри ўзгача эди. Таворих ва файласуфларнинг суҳбатидан баҳраманд бўлиш учун тахтдан тушиб, уларнинг ёнига келар эканлар.

Амир Темур учун дўстликнинг ўз ўрни мавжуд эди. У меҳрибонлиги ва ширинсуханлиги юзасидан кўплаб дўстлар ҳурматига сазовор бўлган. Ибн Арабшоҳнинг айтишича, у ёлғон-яшиқнинг душмани бўлиб, ҳазил унинг кўнглига ёқмасди. У ҳақиқат қанчалик аччиқ ва қаттиқ бўлмасин, эшитишни хуш кўрарди. Яхши ёки ёмон ҳолатлар унинг кайфиятига ҳеч қандай таъсир кўрсатмасди. У қуйидагича хотирлайди: «Яхшиларга яхшилик қилдим, ёмонларни эса ўз ёмонликларига топширдим. Дўстларимнинг қадрини унутмай, уларга мурувват кўрсатдим».

Амир Темур доимо мамлакат ва фуқаронинг ғамхўри эди. Шунинг учун унинг «Рости — Дурусти» бўлган, яъни «Ҳақиқат адолатдадир», дея шунга кўра иш тутган.

Ўз вақтида Темур камбағалларнинг бошини силаган инсон сифатида ҳам гавдаланади. «Ҳаммага бир хил жиддий ва одил қарардим, ҳеч бир кимсани бошқасидан фарқ қилмасдим бойни камбағалдан устун қўймадим. Мен камбағалларга кўп хайру эхсон қилдим... Халойиққа раҳм қилдим... бировга ноҳақ озор етказмадим ва мендан ёрдам сўраб келганларнинг кўкрагидан итармадим... Барча сўзларимда доимо ҳақиқатгўйликка амал қилдим. Ҳар кимгаки ваъда берсам, унга вафо қилдим. Шундагина одил бўлишимни англадим».

«Подшоҳ адолатсизлик ва шафқатсизлик йўлига оғадиган бўлса, унинг қудрати ҳам тезда синади. Шунга кўра, ўз қудратимни сақлаш учун бир қўлимда адолат ва иккинчи қўлимда беғаразлик шамини тутдим» деган эди соҳибқирон.

СОҲИБҚИРОН МЕРОСИ ҚАЕРДА?

МИНГ НАДОМАТЛАР БЎЛСИНКИМ, Амир Темур бобомиз мерослари турли йилларда собиқ марказдан археологик экспедициялар номи билан келган кишилар томонидан талон-тарож қилинди. Масалан Н. И. Веселовский Гўри Амир ва Бибихоним масжидларида «илмий изланиш»лар олиб борган. 1895 йили Н. И. Веселовский раҳбарлигидаги ўлкамизни «ўрганишга» келган гуруҳ аъзолари Амир темур мақбарақасининг нафис безакли нақшинкор эшигини Петербургга олиб кетдилар. Мақбаранинг ғарб томонидаги эшигининг табақаси ҳам сотилди. Ҳозир у Англия пойтахти Лондондаги Виктория музейида экспонат сифатида турибди. 1901 йили қуролланган ўғрилар Самарқанд шаҳридаги Улуғбек мадрасасидан қимматбаҳо тошни ўғирлаб, уни ҳам четга сотганлар. 1903 йилга келиб, император Александр III нинг музейи учун Амир Темур мақбарасидаги Ойна кўпориб, Петербургга жўнатилди.

1905 йили мақбара пештоқидаги ёзувли лавҳа ҳам ўғирланиб, 1906 йили Константинопол (ҳозирги Истамбул) шаҳрида туркиялик бир савдогарга арзимаган пулга сотиб юборилган. Кейинчалик савдогар уни Берлиндаги Фридрих-музейининг директори Т. Бодега 10.000 франкка сотиб юборади. Бу воқеадан хабар топган Туркистон маъмурлари Русия ҳукуматига мурожаат этиб, у нодир санъат намунасини Олмониядан олиб беришни илтимос қилган. Икки ўртада анча-мунча дипломатик борди-келдилардан сўнг «Русиянинг талаби билан» Олмония ҳукумати уни қайтаришга мажбур бўлди. Бунинг эвазига 6.000 марка тўланган. Лекин, Турон юртининг миллий бойлиги ўз юртига эмас, Санкт-Петербургга олиб кетилди. Ҳозир у Эрмитажда сақланмоқда. Жаҳонгашта китобада ўсимликсимон нафис нақшлар фонида оқ рангдан араб ҳуснихати билан «Жаҳонгир Амир Темур Кўрагоннинг қабри, худо уни раҳмат қилсин...»— дейилган.

Эрмитажга олиб кетилган ёдгорликларнинг саноғига етиш қийин. Санкт-Петербург Давлат Эрмитажи хоналаридан бирига катта харсанг тош қўйилган бўлиб, бу оддий тош эмас эди. Унинг сиртига битилган ёзувларни ўқиш билан унинг нодир тарихий ёдгорлик эканлигига ишонч ҳосил қилинган. Тош Олтин Чўқу тоғидан (Қозоғистоннинг Қорасақпай шаҳарчасига яқин) келтирилган. Ундаги араб алифбосида эски ўзбек тилида туширилган ёзувда бундай дейилади:» Турон султони Темурбек баҳор ойида (1391 йилнинг апрелида — М. М.) икки юз минг аскари билан Тўхтамишга қарши юришда шу ерга келиб, тошдан қўрғон кўтартирди. Тангрига маъқул бўлса, ҳақлик қилур, умматлар эса эсга олур деб тошга ёздирдим».

Мазкур битик тарихий манба сифатида Амир Темурнинг Тўхтамишга қарши чиққанлигини баён қилиши билан тилшуносларимиз учун ҳам катта аҳамиятга эга. Бундан қарийб 621 йил олдин ўзбек тилининг талаффузи ва ҳаттотлик — тоштарошлик санъати қанчалик юксак бўлганлигини ушбу ёдгорликдан ҳам билса бўлади.

Н. И. Веселовскийнинг қўлга киритган асори — атиқалари натижасида Петербургда «Гўри Амир» номли альбом нашр этилди. Энг сара ёдгорликлар ҳам Эрмитажга олиб келинди. Масалан, қабр тошлари устидаги битиклар, Ашратхона, Бибихоним масжиди ва Улуғбек мадрасасининг деворларидан кўпориб олинган нақшинкор парчинлар, лавҳалар, кошинлар (ҳаммаси 9 яшикдан ортиқ), Амир Темур ва Яссавий мақбаралари ичидаги тилла, кумуш аралашмасидан ясалган шамдонлар шулар жумласидандир.

Соҳибқирон Амир Темур Аҳмад Яссавий масжиди (ҳозирги Туркистон шаҳрида) учун улкан қозон ва шамдонлар қуйишни сарой рихтагарларига буюрган. Исфаҳонлик Иззаиддин ибн Тожиддин жаҳонгир амрига биноан 1397 йили бешта шамдон ясайди. 1905 йили Санкт-Петербург шаҳрида Эрон санъати ва археологиясига бағишланган III жаҳон конгерессси чақирилиши муносабати билан Эрмитажда кўргазма ташкил этилди. Кўргазмада Туркистондан келтирилган тилла ва нуқра симлар тахнишон ёки симкорлик услуби билан парчинланган шамдон асоси қўйилади, лекин шамдоннинг ўзи эса у ерда йўқ эди. Кўргазмани кўргани келганлар бундан таажжубланадилар. Фарангистон олимлари бу асоснинг устига ўрнатилган шамдон Парижда Лувр музейида сақланаётганлигини айтишган эди. Демак, Аҳмад Яссавий масжиди учун ишланган шамдан Фарангистонда бўлса, унинг асоси Эрмитажда. Хўш, бу шамдон қандай қилиб Фарангистонга келиб қолган? Манбаларда айтилишича XX аср бошида ғарбий Оврупода нодир асарларни йиғувчилар ва ҳар хил ўз агентлари ёрдамида ўзбек халқининг баъзи ноёб санъат асарларини ҳам турли йўллар билан ўғирлай бошладилар. Бир номаълум киши 1905 йили Аҳмад Яссавий масжидининг дахма томонга қараган дарчасидан тушиб, шамдонни ўғирлаган. Лекин, шамдоннинг асоси оғир бўлганлиги учун уни олиб кетолмайди. Шамдоннинг тарихи ана шундай.

Эрмитажга Амир Темур мақбараси шифтидаги олтиндан ясалган юлдузчасимон шаклда ишланган қандиллар, қурол-аслаҳалар ҳам олиб кетилди.

1898-1899 йилларда (Андижон қўзғолонига бош бўлган) Дукчи Эшон кутубхонаси таланган. Ундаги энг қимматбаҳо ва қадимий қўлёзмалар Петербургга юборилади. Улар орасида Ғиёсиддин Алининг «Темурнинг Ҳиндисонга юриши кундалиги» қўлёзмаси ҳам бор бўлган.

Амир Темур идорасининг ҳозир Истамбулдаги юлдуз кутубхонасида сақланаётган турли ҳужжатлари орасида жанг манзараси тасвирланган бир расм бор. Унда Самарқанд қалъа даворини мудофаа қилаётган жангчиларга ёш йигитнинг қўмондонлик қилаётгани (унинг тепасига майда ҳарфлар билан «Халил Султон» деб ёзилган) тасвирланган. Амир Темурнинг набираси Ҳалил Султонни жанг майдонида тасвирловчи бу расм шаҳзода ҳокимиятни қўлга олган даврда — яъни 1405-1409 йилларда ишланган.

Энг ёмони шунда бўлдики, улуғ аждодларимизнинг қабрлари очилиб (1941 йил, июнь), уларнинг суяклари «ўрганиш» мақсадида турли томонларга сочилиб кетди. Бу суякларни уйларда, ишхоналарнинг жавонларида неча кунлаб ва йиллаб сақладилар...

Республикамиз мустақилликка эришганидан кейин, тарихимизга, аждодларимизнинг меросларига, ёдгорликларга бўлган муносабат ўзгарди. Тарихий қадриятларимизни тиклаш борасида катта ишлар қилинмоқда. Биз истардикки, бобомиз Амир Темурга оид ёдгорликларни ўз юртимизга қайтариш йўллари ўйлаб кўрилса ва бу ишга мутахассислар, тарихчи олимлар жалб этилса. Агар шунга эришиладиган бўлса, Амир Темурнинг 660 йиллик тўйига яна бир ажойиб совға тайёрланган бўларди.

***

.. Кўҳна Турон Темур ва темурийлар даврида шундай ҳуснга эришган эдики, ҳозиргача етиб келган бу кўркамлик, Самарқанднинг Самарқандлиги, Кешнинг улуғворлиги ҳам Парвардигорнинг нигоҳи тушган, улардан ўз мурувватини дариғ тутмаган зотларнинг хизматлари ила бунёд бўлди. Улуғ Амир Темур қадами етган жойларни обод қилди, сув чиқарди, қурилишларга асос солди. Ўз даврининг йирик тарихчиси бўлган Али Яздий шундай ёзган эди:

«Бир йил мобайнида Баҳдод шаҳрини тиклаш ҳақида буйруқ берилди, токи шаҳар яна ўз қиёфасини олсин, унда ҳунармандчилик ривожлансин, теварак-атрофда деҳқончилик ўссин, савдо-сотиқ ва маданий ҳаёт кенг тармоқ ёйсин, ислом билими, илгаридай ёйилсин. Бу вазифа Амирзода Абу Бакрга топширилсин».

Темур муҳандислар, меъморлар ва қурувчилар томонидан тасдиқланган аниқ режа — лойиҳа асосида Боилқон Қўрғони — шаҳарни ҳам тиклади, пишиқ ғиштдан кўпгина турар-жой бинолари, бозор, майдон, ҳаммомлар қурдириб, боғ, хиёбон барпо этди. Аракс дарёсидан канал каздириб, шаҳарга сув келтирди».

Амир Темурнинг инсоният тараққиётидаги хизматлари яна неча асрлар келажак авлодларга мерос бўлиб қолажак ва улар Соҳибқирон билан фахрланажаклар.

Муроджон МИРЗАЕВ,
тарих фанлари номзоди, вилоят ҳокимлигининг етакчи мутахассиси.

Ўлкамизга уйғониш, янгиланиш фасли — баҳор кириб келди. У бутун борлиқ табиатни уйғотиб, чиройини кўз-кўз қилмоқда. Ўз ўрнида кўчаларни, ариқ-зовурларни тозалаш, боғларни кўркамлаштириш каби баҳорги юмушлар ҳам бошланиб кетди. Айниқса, бу ишларда мактаб ўқувчилари фаол иштирок этмоқдалар.

Суратда: Тошкентдаги 23-мактаб ёш табиат шайдолари ўз муаллимлари раҳбарлигида ўқув даргоҳи ҳудудини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга отландилар.

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

ТАЛАБАЛАР ҲУЗУРИДА

Тошкент Давлат университетида «Ўзбек адиблари ижодида ёшлар тарбияси» мавзуида ёзувчи ва шоиралар билан талабаларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Уни университетнинг тарбиявий ишлар бўйича проректори А. Юнусов очди.

Давра мулоқотида Ҳамид Сулаймонов номидаги қўлёзмалар институтининг катта илмий ходими, филология фанлари доктори Фозила Сулаймонова, «Тонг юлдузи» газетасининг муҳаррири Умида Абдуазимова, талабаларнинг севимли шоир ва шоиралари Муҳаммад Али, Фарида Усмонова, Нодира Рашидова ҳамда республика ва шаҳар хотин-қизлар қўмиталари аъзолари иштирок этишди.

— Дорилфунунимизнинг 75 йиллиги арафасида ўтказилаётган бундай учрашув, — деди бошловчи Н. Абдуазизова, — ёшларимиз тарбиясида аҳамиятлидир. Ўйлайманки, бугунги мулоқот ҳам талабаларимизнинг маънавият, илму маданият, тарихимиз борасидаги таассуротларини янада бойитишга ҳисса қўшади.

Учрашувда ижодкорлар талабаларга ўзларининг хотиралари ҳамда янги ёзилган шеърларидан намуналар ўқиб бердилар. «Камалак» оилавий фольклор дастасининг раҳбари Салтанат Сидиқова ва хонанда Дилором Қаюмова ижросидаги қўшиқлар йиғилганларни хушнуд этди.

Ш. ОБИДОВА.

Футбол

«ПАХТАКОР» ХОТИРА ТУРНИРИ

Шу кунларда турли шаҳарларда «Пахтакор-79» халқаро анъанавий турнир мусобақалари бўлиб ўтмоқда. Қирқдан зиёд команда тўрт минтақага бўлинган. Соврин учун беллашаётганлар сафида вилоятимиз вакиллари ҳам бор. Улар тўртинчи минтақада қатнашишмоқда. «Политотдел» футболчилари дастлабки турда «Ғазалкент» футболчиларини 6:0 ҳисобида мағлубиятга учратишган бўлса, сўнгги турда ҳам йирик ҳисобда ғалабага эришдилар. Улар «Кимёгар» жамоасини 4:0 ҳисобида енгишди.

Шу гуруҳда қатнашаётган жамоалар ўртасидаги бошқа учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Маданият» — «Жамбул» — 2:3, «Металлург» — «Чирчиқ» — 3:1, «Булунғур» — «Орол» — 3:0.

Бу сафарги анъанавий хотира турнирида Олмотанинг «Қайрат», Красноярскнинг «Виктория», Самаранинг «Крилья Советов» жамоалари ҳам иштирок этишмоқда. Бошқа минтақалардаги учрашувлар ҳақида фикр юритадиган бўлсак, Буниродар Абдураимов шогирдлари — Наманганнинг «Навбаҳор» футболчилари тўрт учрашувнинг барчасида ғалабага эришиб, рақиблар дарвозасига жами 17 та тўп киритиб, ўз дарвозаларини даҳлсиз сақлаб қолиб, энг юқори натижага эришиб турибдилар. «Навбаҳор» учинчи турда «Шаҳрихон» жамоасини 9:0 ҳисобида мағлуб этди. Биринчи минтақанинг биринчи гуруҳида уч ўйинда тўққиз очко тўплаган Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси карвонбошилик қилмоқда. Иккинчи минтақанинг биринчи гуруҳида Самарқанд динамочилари, иккинчи гуруҳда эса Бухоронинг «Нурафшон» футболчилари учтадан ғалабага эришиб, жадвални бошқариб боришмоқда.

Кеча гуруҳларда тўртинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди.

Мушоира -95

Таниқли шоир Сайёрни муштарийларга алоҳида таништиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Ўнлаб китобларнинг муаллифи бўлган бу сериллҳом шоир шу кунларда ҳам янги-янги шеърлар ёзиб мухлисларни хурсанд этиб юрибди. Яқинда у таҳририятимизга янги шеърларини олиб келди. Қуйида уларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

УСТУН

Ҳаёт ширин жуда,
Яшамоқ ҳузур...
У минг бор ардоқли, бўлса агар эрк.
Хушнуд яшаяпмиз!
Ватанимиз зўр
Шундай яшар инсон, кулса агар эрк!
Инсон туғилдими,
унга эгизак
Тақдири кўз очар.
Шундоқ бу олам.
Нега фарёд солар келганда гўдак,
Нега фарёд солар кетаркан одам!
Ҳаёт ширин асли...
инсон одатда
Тик юрар,
бўлса гар умиди бутун
Ҳаво ютаётир...
Нақ шу фурсатда
Унинг алп қаддига не эрур устун?!
Инсонга ишонч бу:
ўз дини аввал!
Миллат туйғусидир—вужудга тирак.
Ўртага қўйилган у тоши—таъмал
Имондир!
у туйғу инсонга юрак!
Бу-ку яхши жуда!
яшаш устуни
Шугина эмасдир,
кемтикмас ҳаёт
Ажратиб олса гар инсон дўстини,
Ўкинчдан букилмас энтикмас ҳаёт!

БУВИМ ТУШГА КИРГАНДА

Бувим яна кирди тушимга,
Тушда кучди,
бир сўз демади
Келгандан сўнг тонгда ҳушимга,
Қалбим тонгдан зиё эмади.
Ҳар гал тушга кирганда бувим,
Омад кириб келар кетидан.
Саросимдан чиқади бувим,
Нур ёғилар менга бетидан.
Соғинаман,
ичим узилар.
Тушдан тушга кўраман фақат
Кўрмай қолсам тинчим бузилар,
Табиатдан тилайман шафқат.
Эртакларин такрорлаб қайта,
Алласини айтаман ўзим
Сўзларини нақ айта-айта,
Бўлиб кетган энди ўз сўзим.
Бошда мангу парвона экан,
Яхшиликни менга йўллайди.
Буви экан,
оҳ, она экан,
Уёқда ҳам мени қўллайди.

КЎЧАЛАРДА

Кўчаларда кезган маҳалим
Куй келади тошиб қалбимга
Шунда кутмай қуяман ғалим
Тутажакман шеърим халқимга!
Унитилар бу чоқда кимлар,
Ёмонларни ёдга олмайман.
Ёлбормасин йўлимда кимлар,
Уларни ҳеч ортга олмайман.
Чунки ижод ёлғизлик иши,
Танҳо парвоз,
ўз уйда ёнмоқ.
Ахир аён ҳар ким ёз, қиши,
Ўзи ундан бўлади қонмоқ?!
Ҳар ким йўли яқин ё олис,
Ўзи тўшаб ўзи тонади.
Куй келади ҳар дилга холис,
Ўз дардида ўзи ёнади.
Юракларга куйим етади,
Тўғри йўлда юрганим сари.
Ёвим йўлда қолиб кетади,
Йўлдан тойган кўппак
сингари.
Сўз ё сўзсиз, ун кетидан ун,
Таралади, тўлқин қалқади.
Ёдда мангу қолади у кун,
Шу кун мени илҳом ёлқади!
Таралгани сари ўз куйим,
Қалбим яшнаб топади рағбат.
Тошиб келар тўлқиндай ўйим,
Қўшиқ учун халқимга раҳмат!!!
Кўчаларда...
ўз кўчаларим...
Ҳавосидай куйим ёзилар,
Кундузми ва ё кечаларим
Ўз кўчамда кўнглим ёзилар.

ТОНГИНГ БЎЛИБ... (Қўшиқ)

Излаганим ёлғиз сен ўзинг,
Йўлларингга кўз тикиб ёндим.
Қалб кўкимда порлар юлдузинг,
Ҳузурингда тонгдек уйғондим.
У сен, тонгни уйғотган қуёш,
Йўлларимга зиё соч, дилдор.
Тоғ елкамга кел, қўяқол бош,
Интизорман, сенга интизор.
Интизорлик ўртайди, билсанг,
Келмай қолсанг яна ёнаман.
Сен агарда қуёшим бўлсанг,
Тонгинг бўлиб мен уйғонаман!

САЙЁР

ТАЪЛИМ ХОДИМЛАРИГА ҒАМХЎРЛИК

ЯҚИНДА Ўртачирчиқ туманидаги «Роватак» деҳқон хўжаликлари уюшмаси бошқаруви оталиқдаги 16-, 36-мактаб ўқитувчилари ҳамда «Коинот» деб номланган 37-болалар боғчаси тарбиячиларини ижтимоий муҳофазага олиш ҳақида қарор қабул қилди.

Шу қарорга асосан таълим ходимларининг барчасига 5 килограммдан ўсимлик ёғи, 10 килограммдан гуруч ва ҳар ойда 100 сўмдан пул тўланадиган бўлди.

Уюшма томонидан кўрсатилган бу ғамхўрлик ўқитувчи ва тарбиячиларни ғоят хушнуд этмоқда. Улар уюшма меҳнаткашлари фарзандларига таълим-тарбия беришда самарадорликни янада оширишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

М. БОЗОРАЛИЕВ.

ЭЪЛОНЛАР

Тошкент-таймс Toshkent-times Тошкент-таймс Toshkent-times

«Ўзқурилишматериаллари» концерни Тошкент қурилиш материаллари илмий-текшириш, лойиҳалаш ва қидирув ишлари институтининг ЁММ учун йил чоракларига мўлжалланган тўрт дона учбурчакли тамғаси йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

«Москвич—412» енгил автомашинаси мотори ва передачалар коробкаси

СОТИЛАДИ

Мурожаат учун телефон:

34-87-44. 34-94-48.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир: Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар: 33-99-15, 32-57-27.

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.
• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйҳатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0101. 19315 нусҳада босилди, ҳажми — 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00. 1 2 3 4 5 6